

NORDEN – en bæredygtig og integreret region?

Statusrapport for
Vores vision 2030

2023

Indhold

Forord	3
Indledning	4
Status for Vores vision 2030	10
Et grønt Norden	15
Et konkurrencedygtigt Norden	28
Et socialt bæredygtigt Norden	41
Metode	54
Bilag 1 – Nordiske indikatorer for Vores Vision 2030 (NMR)	60
Bilag 2 – Referencepunkter	64
Bilag 3 – Baselinestatus og trend	70
Om denne publikation	73

Denne publikation findes også som en webtilgængelig version online: <https://pub.norden.org/politiknord2023-725/>

Forord

Norden skal være verdens mest bæredygtige og integrerede region i år 2030. Det er de nordiske statsministres vision for nordisk samarbejde og et fyrtårn for mig i mit arbejde som generalsekretær i Nordisk Ministerråd. Men hvordan er den aktuelle status for bæredygtighed og integration i Norden lige nu?

Statusrapporten "Er Norden verdens mest integrerede og bæredygtigt region?" viser, at Norden er godt på vej, men at der fortsat er et stykke vej til mål. Statusrapporten er en opfølgning på den baselinerapport, der blev udarbejdet i 2021. Rapporten bygger på de indikatorer, som blev vedtaget af de nordiske samarbejdsministre i september 2020.

Nordisk Ministerråd vil anvende rapporten, som en del af grundlaget for vores videre arbejde i perioden 2025-2030, så vores indsatser bidrager med den størst mulige positive effekt til opnåelsen af statsministrenes vision.

Udviklingen er nået længst inden for et konkurrencedygtigt og socialt bæredygtigt Norden, mens der er større udfordringer i at opnå et grønt Norden.

Norden er fremfor alt udfordret af et uholdbart niveau for forbrug og produktion, som både påvirker klimaet negativt og fører til tab af biodiversitet. De nordiske lande og det nordiske samarbejde har således en stor opgave foran sig.

Sammen har vi nu godt seks år til at nå den ambitiøse vision i 2030. Der er med andre ord ingen tid at spilde!

Karen Ellemann

Generalsekretær for Nordisk Ministerråd

Karen Ellemann

Foto: Mathilde Schmidt/
norden.org

Fotos: Common Ground Media & Norden.org

Indledning

De nordiske statsministre vedtog en vision for det nordiske samarbejde i 2019. Vores vision 2030 er, at Norden i 2030 skal være verdens mest bæredygtige og integrerede region¹ (Figur 1). Nordisk Ministerråd har til opgave at bidrage til at opnå denne vision med fokus på tre strategiske prioriteringer: et grønt Norden, et konkurrencedygtigt Norden og et socialt bæredygtigt Norden.

Det er en ambitiøs vision, og det er derfor vigtigt, at udviklingen følges tæt for at vide, hvor langt Norden er fra at opnå visionen. Nordisk Ministerråd følger udviklingen mod et bæredygtigt og integreret Norden gennem nordiske indikatorer for Vores vision 2030.

Indikatorerne blev politisk besluttet af de nordiske samarbejdsministre i september 2021. De i alt 45 nordiske indikatorer er knyttet til visionens tre strategiske prioriteringer. Hver prioritering omfatter fem fokusområder, der hvert har tilknyttet tre indikatorer. Der er en tydelig kobling mellem de nordiske indikatorerne og de globale bæredygtighedsmål i Agenda 2030.

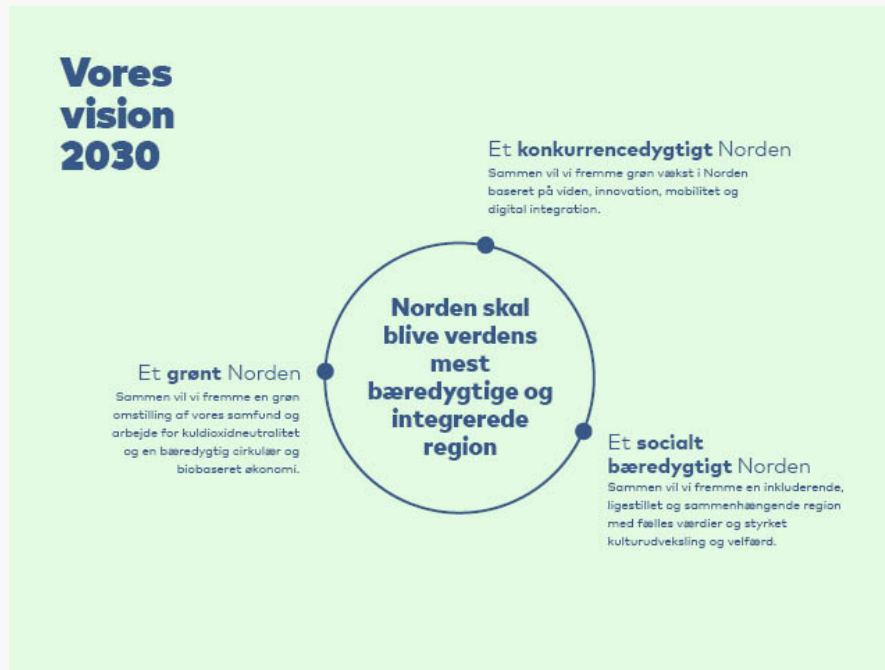
Nordisk Ministerråd bad i 2020 Rambøll Management Consulting om at udvikle en [baselinerapport for Vores vision 2030](#) (Baseline 2021), og videre en opdatering af status i form af denne statusrapport 2023.

Formål med statusrapporten for Vores Vision 2030

Formålet med statusrapporten er at vurdere, hvor Norden som region er for at opfylde visionen om at blive verdens mest bæredygtige og integrerede region i 2030. Rapporten tager afsæt i de 45 nordiske indikatorer, som blev fastlagt af Nordisk Ministerråd i 2021, samt den metode, som blev udviklet til brug i baselinerapporten.

1. De nordiske statsministres deklaration om Vores vision 2030 kan findes her: <https://www.norden.org/da/declaration/vores-vision-2030>.

Statusrapporten giver en vurdering af Norden som samlet region, og derfor er data for de 45 indikatorer et udtryk for Nordens *samlede* status og ikke opdelt på de nordiske lande hver for sig. Der er tale om et fælles nordisk aggregat, der er vægtet efter befolkningernes størrelser i de nordiske lande. Der er for nogle indikatorer forskel på, hvordan de nordiske lande klarer sig, men fordi Vores vision 2030 er en vision for det nordiske samarbejde, var det ikke et fokus for baselinerapporten at løfte disse forskelle frem. Det samme gør sig gældende for denne statusrapport.

Figur 1. Vores vision 2030

Metode for udviklingen af statusrapporten

Metoden, der benyttes til denne statusrapport, er udviklet af Rambøll Management Consulting og er den samme metode, der blev brugt til fastlæggelse af baselinerapporten. Metoden, der er samlet i en vurderingsmodel, bygger på internationalt etablerede målemetoder for bæredygtighed, der er udviklet af EU, FN og Bertelsmann Stiftung som led i Agenda 2030. Vurderingsmodellen beskrives kort herunder og er nærmere udfoldet i kapitel 7.

Vurderingsmodellen er sammensat af fire byggesten, der samlet gør det muligt at vurdere de nordiske indikatorer (Boks 1). Nemlig A: Fastlæggelse af øvre og nedre referencepunkt, B: Skalering og trafiklysscoring, C: Etablering af modellens benchmark og D: Ulighedsvurdering. De øvre og nedre referencepunkter (byggesten A) er udledt ved hjælp af en trappemodel med det sigte at kvantificere Nordens udgangspunkt og status for indikatoren. Der er med andre ord ikke tale om politisk besluttede målsætninger på nordisk niveau.

Denne statusrapport udgør det første grundlag for sammenligningen frem mod 2030. Statusrapporten vil derfor delvist beskrive udviklingen siden baselinerapporten, hvor det vurderes relevant. Der er dog nogle forbehold, der skal tages i betragtning ved sammenligning af resultater for hhv. *status* og *udviklingstendenser* i de to rapporter. For visse indikatorer i baselinerapporten var statusvurderingen baseret på en fremskrivning af den historiske udvikling, da faktisk data for baselineåret (2019) ikke var tilgængeligt. Derfor kan den status, der blev afrapporteret i baselinerapporten, afvige fra den faktiske virkelighed, som udspillede sig efter udgivelsen af rapporten. Herudover er modellen følsom overfor mulige ændringer i referencepunkterne, hvilket også kan have betydning for resultaterne – og dermed også sammenligningsgrundlaget.

Det betyder ikke, at baselinerapporten ikke er relevant – tværtimod. Det er et udtryk for, at vores viden og forståelse af billedet er blevet forbedret siden den sidste rapport. For nærmere forståelse henvises til metodeafsnittet.

Boks 1 – Fire byggesten i metoden for måling af statusrapport for Vores vision 2030

A: Fastlæggelse af øvre og nedre referencepunkt: For at gøre status og udvikling for de 45 indikatorer målbare er der fastlagt en øvre og nedre grænseværdi (bilag 2). Metoden tager afsæt i en 4-trins trappemodel suppleret af principperne om, at målingen skal være ambitiøs, realistisk og meningsfuld i nordisk kontekst. De fire trin for at fastsætte referencepunkterne er: 1) Nordiske landes målsætninger (vægtet efter befolkningsstørrelse); 2) SDG eller andre internationale målsætninger, som Norden har tilsluttet sig; 3) bedst præsterende EU- eller OECD-lande eller det historiske toppunkt for Norden eller 4) tekniske yderpunkter af skalaen.

B: Skalering og trafiklysscoring: Modellens præsentation af status og udvikling for målopfyldelse tager afsæt i skalerings- og farvekodningsmetoden, som baserer sig på den årlige SDG Development Report (SDR). Afstanden mellem den øvre og nedre grænse skales fra 0-100, og der tildes herefter en score i dette spænd med afsæt i fire lige store kvartiler. Med dette afsæt illustreres status og udvikling for indikatoren gennem en 'trafiklysvisualisering':

Status: Grøn svarer til en skalering fra 75,1-100; gul svarer til en skalering mellem 50,1-75; orange svarer til en skalering mellem 25,1-50 og rød til en skalering mellem 0-25.

Udviklingspil: Baseres på en simpel historisk fremskrivning af udviklingstendensen og kan derfor alene ses som et fingerpeg om den fremadrettede udvikling. Grøn pil betyder, at indikatoren i 2030 er inden for det grønne statusfelt (75,1-100); Gul pil, at indikatorens fremskrivning bevæger sig mod det øvre referencepunkt ($>0,5$ pct.), men ikke nok til at nå det grønne statusfelt i 2030; Orange pil, at indikatorens udvikling stagnerer ($-0,5-0,5$ pct.); Rød pil, at udviklingen bevæger sig mod det nedre referencepunkt ($>0,5$ pct.).

C: Etablering af modellens benchmark: For at etablere et sammenligningsgrundlag for den nordiske status og udvikling for målopnåelse af indikatorer indhentes der data for top-5 præsterende og sammenlignelige OECD-lande. Der er sammensat af en gruppe af sammenlignelige lande for hver af de tre strategiske prioriteringer. Gruppen af sammenlignelige

lande opdateres for hver måling, så de bedst matcher situationen på det givne tidspunkt. Derfor er gruppen af sammenlignelige lande i baselinerapporten ikke nødvendigvis den samme som ved statusrapporterne.

D: Ulighedsvurdering: Der sker en vurdering af uligheder i forhold til køn, alder og/eller regionale uligheder for de udviklingsindikatorer, hvor data er tilgængelige. Vurderingen er baseret på Theill-indekset og understøttes af supplerende statistiske data. Ulighedsvurderingen er alene deskriptiv.

Output af statusrapporten er en farvebaseret statusvurdering og udviklingspile² for hver af de 45 nordiske indikatorer. Farver for henholdsvis status og udviklingspile skal forstås som følger:

Status	Udviklingspile
 På nuværende tidspunkt indfrier Norden ambitionerne	 Norden er på sporet
 Der er fortsat udfordringer	 Der er moderate forbedringer
 Der er betydelige udfordringer	 Udviklingen stagnerer
 Der er store udfordringer	 Udviklingen går den forkerte vej

Metoden, blev udviklet i forbindelse med udarbejdelse af baselinerapporten og blev kvalificeret ved en ekspertgruppe sammensat specifikt hertil. Denne ekspertgruppe bestod af deltagere fra Danmarks Statistik, Statistikmyndigheten (SCB), Statistisk sentralbyrå (SSB), Finlands miljöcentral (SYKE), Oslo Centre for Interdisciplinary Environmental and Social Research (CIENS), Nordregio og Nordisk Ministerråds nordiske ekspertgruppe for bæredygtig udvikling.

Opdraget har haft fokus på at gøre status ud fra den metode, som blev

2. Udviklingspilene er baseret på en simpel fremskrivning af den historiske trend uden at inddrage andre variable. Dermed giver udviklingspilene blot et fingerpeg om den videre udvikling.

udviklet til at opgøre Nordens status i forhold til Vores vision 2030. Det har ikke været del af opdraget at inddrage andre analyser eller forskning med det sigte at kunne forklare eller opstille vidensbaserede hypoteser om baggrunden for resultaterne. Statusrapporten er derfor primært, ligesom baselinerapporten var, en deskriptiv analyse af, hvor Norden er i forhold at indfri visionen baseret på en måling af de 45 indikatorer.

Statusrapporten er baseret på senest tilgængelig data for hver af de nordiske indikatorer. Nogle få indikatorer ser formentlig ud til at have været særligt påvirket af den globale covid-19-pandemi. Hvor dette er tilfældet, er data fra 2020 og/eller 2021 ikke inkluderet i beregningen af udviklingstendensen. Eftersom der fortsat ikke kan drages endelige konklusioner om covid-19-pandemiens påvirkning af en række områder, er statusrapporten tilbageholdende med at konkludere, at eventuelle udviklingsmønstre udelukkende skyldes dette forhold. Statusrapporten nævner i nogle tilfælde, hvis covid-19-pandemien formodes at have haft en delvis indvirkning på indikatoren uden at konkludere noget endeligt.

Data til statusrapporten er opdateret af eksperter fra konsulenthuset, Statisticon AB, der specialiserer sig i statistik og dataarbejde. Rambøll Management Consulting har analyseret den modtagne data med henblik på en opdateret statusrapport og understøttet afklaring af evt. metodiske spørgsmål med Statisticon og Nordisk Ministerråd.³

Vejviser for Nordisk Ministerråds arbejde med Vores vision 2030

Statusrapporten for Vores vision 2030 vil blive anvendt som vejviser for Nordisk Ministerråds videre arbejde i perioden 2025-2030. Rapporten giver vigtig viden, der kan kvalificere Nordisk Ministerråds arbejde med at styrke en allerede positiv udvikling eller tage hånd om udfordringer eller negative udviklingstendenser.

Det skal understreges, at Nordens udvikling mod visionen påvirkes af en række faktorer og indsatser fra Nordisk Ministerråd, de nordiske regeringer og andre nordiske aktører i samspil med den generelle udvikling i verden. Derfor er statusrapporten ikke en vurdering af Nordisk Ministerråds indsats for at realisere visionen, men en vurdering af, hvor Norden som region er lige nu. Vurderingen kan anvendes af Nordisk Ministerråd som en del af beslutningsgrundlaget for at fastlægge fremadrettede prioriteringer og indsatser.

3. Nordic Indicators for Our Vision 2030 <https://www.nordicstatistics.org/areas/nordic-indicators-for-our-vision-2030>

Fotos: Common Ground Media & Norden.org

Status for Vores vision 2030

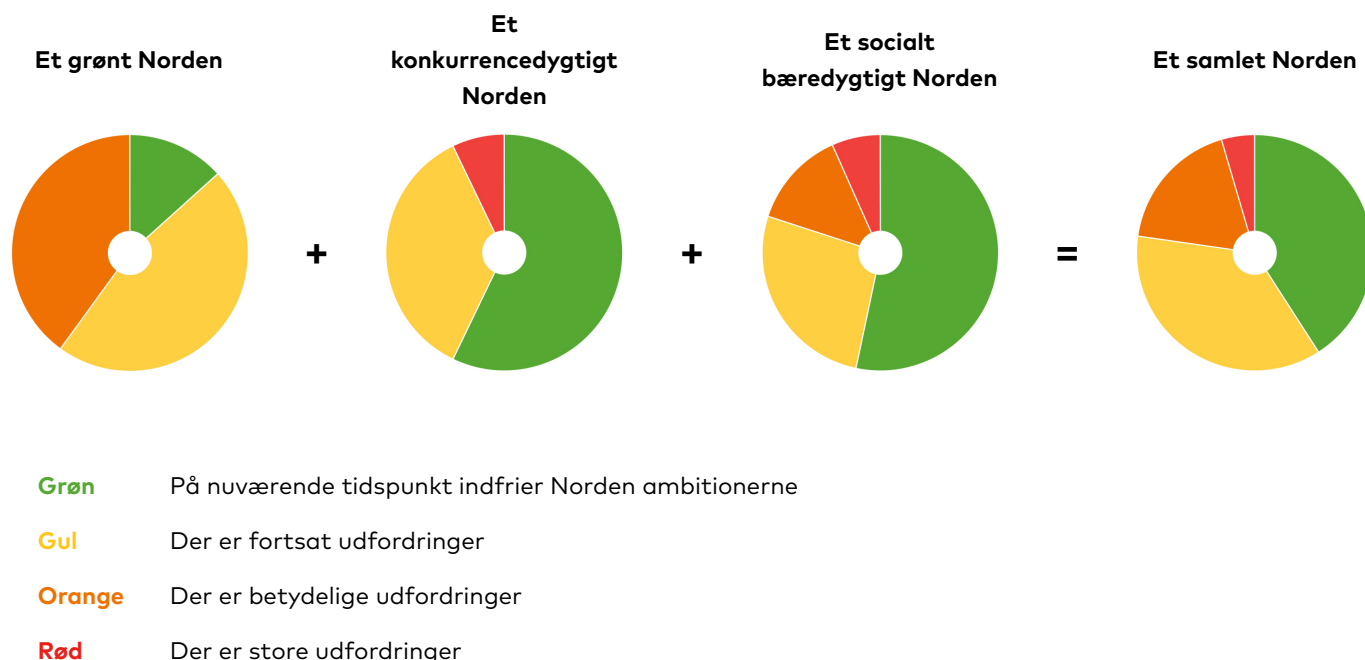
Overordnet statusvurdering fordelt på de tre strategiske prioriteringer

Statusrapporten for 2023 viser overordnet, at Norden fortsat er på rette vej til at blive den mest bæredygtige og integrerede region i verden. Det gælder særligt visionerne om et konkurrencedygtigt og social bæredygtigt Norden, mens der særligt er rum til forbedring, før visionerne om et grønt Norden er fuldt realiseret.

Figur 2 viser et overblik over statusrapporten for de tre strategiske fokusområder samt et samlet billede af de 45 indikatorer længst til højre. Farverne afspejler status for indikatorerne og beskrives nedenfor. Udviklingstendensen for indikatorerne er ikke afbilledet i figuren, men vil blive afrapporteret i de efterfølgende kapitler.

Figur 2 viser, at Norden er særligt godt med, når det kommer til fokusområdet Et konkurrencedygtigt Norden. Det samme gælder for Et socialt bæredygtigt Norden. Der er dog stadig nogle få indikatorer på hvert af de to områder, hvor der er behov for særligt fokus, for at Norden kan overkomme de eksisterende udfordringer. Ligesom det var tilfældet i baselinerapporten, er forbedringspotentialet størst for fokusområdet Et grønt Norden. Selvom Norden ser ud til at indfri ambitionerne på flere indikatorer, end det var tilfældet i baselinerapporten, er der fortsat betydelige eller større udfordringer på en række områder.

I forhold til baselinerapporten afspejler statusrapporten overordnet samme billede. For flere områder og indikatorer er der dog sket en udvikling i enten positiv eller negativ retning: Fire indikatorer har således skiftet farve i mere positiv retning siden baselinerapporten, nemlig tre for Et grønt Norden og en for Et konkurrencedygtigt Norden. Imens har tre indikatorer skiftet farve i mere negativ retning: en for Et grønt Norden og to for Et konkurrencedygtigt Norden.

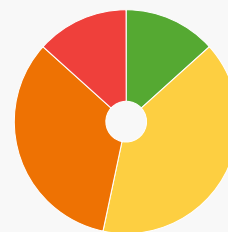
Figur 2 – Overblik over Statusrapport 2023

Selvom statusrapporten er opdelt i de tre strategiske prioriteringer, skal det understreges, at Nordens udvikling skal opfattes og behandles ud fra et integreret bæredygtighedsperspektiv. Både baselinerapporten og statusrapporten peger i den optik på en række synergier mellem de tre strategiske prioriteringer, der er centrale for overordnet at realisere visionen: For eksempel kan ambitionen om Et grønt Norden styrkes af Nordens stærke position i forhold til grøn innovation og Nordens status som en konkurrencedygtig region. Målingerne peger også på, at grøn vækst og innovation ikke må undergrave social bæredygtighed, og at vækst og innovation generelt skal finde sted med respekt for naturens bæredygtighed. Disse synergier udfoldes nærmere gennem rapporten.

At alle skal med – *leave no one behind* – er et grundlæggende princip for Agenda 2030 og de globale bæredygtigheds mål. Derfor løfter statusrapporten, i den udstrækning det er muligt, en række uligheder frem i forhold til køn, alder og region. Det har ikke været muligt at få data for uligheder på samtlige indikatorer, blandt andet ikke for Et grønt Norden. Det er et område, der med fordel kan styrkes fremadrettet.

Ambitionerne om Et grønt Norden er udfordret

Et grønt Norden

Statusrapporten giver et indtryk af, at den største udfordring for de strategiske prioriteringer er Et grønt Norden, hvor der er en række betydelige eller fortsatte udfordringer på tværs af fokusområderne.

Statusrapporten viser dog et behov for at accelerere udviklingen yderligere for det grønne område, såfremt ambitionerne om et bæredygtigt og integreret Norden skal indfries frem mod 2030. Dog er status forbedret i forhold til baselinerapporten for tre af indikatorerne, hvilket er positivt, imens status er forværret for en indikator.

Særligt hvad angår miljømærkning og overgødskning af Østersøen, er statusrapporten positiv. Her er der siden baselinerapporten sket fremskridt, og Norden opfylder allerede ambitionerne. Udviklingstendensen for det økologiske landbrug, vedvarende energi og energiintensitet tegner ligeledes et billede af, at ambitionerne inden for disse områder også vil blive indfriet i 2030, hvis den nuværende tendens holder stik.

På flere andre områder har Norden endnu ikke har indfriet potentialet for Et grønt Norden. Det springer i øjnene, at udslippet af drivhusgasser og forbrugsbaserede drivhusgasser fortsat er for højt. Norden har også betydelige udfordringer med drivhusgasintensiteten og det materielle fodaftryk. Og for det materielle fodaftryk går udviklingen endda den forkerte vej – også mere end hvad man ser i sammenlignelige lande. Dette var ligeledes gældende ved baselinerapporten. For udslip af drivhusgasserne er udviklingen på rette vej, men vil ikke indfri ambitionerne på området, hvis den nuværende udviklingstendens fortsætter.

Statusrapporten peger også på udfordringer i forhold til beskyttelse af natur og biodiversitet. For almindelige fugle i landbrugslandet og fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet er den aktuelle status fornuftig, men udviklingstendensen er negativ. Det giver grund til bekymring. Dette gælder ligeledes de beskyttede natur- og havområder, hvor Norden ikke indfrier ambitionerne eller forventes at gøre det frem mod 2030.

Det har ikke været muligt at finde relevant data til at vurdere uligheder for Et grønt Norden. Fremadrettet vil det være interessant at inddrage en vurdering af særligt de regionale uligheder og uligheder relateret til udslip af drivhusgasser.

Norden er en konkurrencedygtig region, men har også forbedringspotentialer

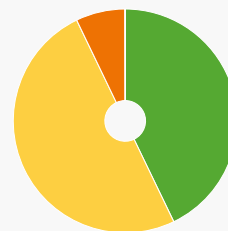
Norden står stærkt, når det kommer til fokusområdet Et konkurrencedygtigt Norden. På et flertal af indikatorerne indfrier Norden allerede ambitionerne, og det tegner et billede af Norden som en konkurrencedygtig og innovativ region, med en veluddannet befolkning, der prioriterer forskning og grøn omstilling højt. Det var også tilfældet i baselinerapporten. Status for en indikator er gået i en mere positiv retning, mens to desværre er gået den forkerte vej.

Norden står overfor store udfordringer med skolefrafald samt store kønsmæssige forskelle på uddannelsesområdet. Disse indikatorer hænger i høj grad sammen med fokusområdet Et socialt bæredygtigt Norden og er områder, som der skal tages hånd om for at sikre, at Norden lever op til princippet om *'Leave no one behind'*.

Der er også tætte koblinger mellem de strategiske prioriteringer vedrørende et konkurrencedygtigt Norden og et grønt Norden. Det står positivt til på områderne vedr. grønne patentansøgninger og partikelforureningen i byområderne, hvor Norden allerede indfrier ambitionerne. Dog er der yderligere behov for at sætte ind, hvis Norden skal nå i mål i forhold til visionerne om beskæftigelse i den cirkulære økonomi og bus- og togtransporten. Det vil også være vigtigt at tage hånd om udfordringerne vedr. skolefrafald, så vi sikrer en veluddannet arbejdsstyrke til den grønne omstilling.

I baselinerapporten blev det yderligere understreget, at der var behov for særligt fokus på den intra-nordiske immigration. Statusrapporten viser, at dette stadig er tilfældet for førstnævnte område. Hvad angår grænsependlingen i Øresundsregionen, er billedet i statusrapporten stort set uændret i forhold til baselinerapporten.

Et konkurrencedygtigt Norden

Norden er socialt bæredygtigt, men der skal stadig arbejdes med området for at sikre, at alle er med

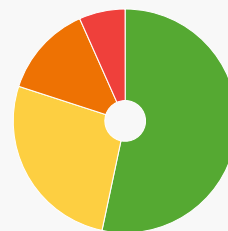
Der tegner sig et næsten lige så positivt billede af den strategiske prioritering Et socialt bæredygtigt Norden, som det også var tilfældet ved et konkurrencedygtigt Norden. Norden er generelt en region med sunde befolkninger, høj beskæftigelse og lighed, og hvor kulturlivet er stærkt. I forhold til baselinerapporten er status for de femten indikatorer for social bæredygtighed i Norden uændret.

Der er dog fortsat udfordringer at tage hånd om: Statusrapporten viser, at der stadig er markante udfordringer vedrørende ligestilling mellem kønnene. Dette gælder særligt for det kønsopdelte arbejdsmarked, hvor udviklingen er stagneret samt i fædres andel af forældreorloven, som ligeledes ikke forventes at indfri ambitionerne på nuværende tidspunkt⁴. Udfordringerne med manglende ligestilling blandt kønnene ses også i integrationen af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet. Dette er et område, som fortsat står overfor store udfordringer, men særligt når det gælder kvinder med ikke-EU-baggrund er det ekstra kritisk.

Norden er generelt præget af fred, retfærdighed og stærke institutioner, men valgdeltagelsen halter en smule. Her er udviklingen stagneret ligesom andelen af borgere, som oplever kriminalitet, vold og vandalisme. Dermed er der fortsat rum til forbedring, også inden for dette fokusområde.

De tre strategiske prioriteringer hænger, som nævnt, tæt sammen, og det er derfor vigtigt at have øje for, at forbedringer på et område ikke forringer forholdene på et andet område, men i stedet har positive spill-over-effekter. Eksempelvis er det værd at se på, hvordan man kan overkomme de negative kønsforskelle i borgerens uddannelse, så de ikke videreføres på arbejdsmarkedet.

Et socialt bæredygtigt Norden

4. Der er i denne vurdering ikke taget hensyn til EU's nye work-life-balance-initiativ, som havde frist for implementering i 2022.

Fotos: Common Ground Media

Et grønt Norden

Sammen vil vi fremme en grøn omstilling af vores samfund og arbejde for kuldioxidneutralitet og en bæredygtig cirkulær og biobaseret økonomi.

Statusrapporten peger på, at Norden står overfor markante udfordringer på en række områder, når det kommer til at indfri ambitionerne om et grønt Norden, både nu og fremadrettet mod 2030.

Til trods for at udviklingen overordnet set går den rette vej, er der en række indikatorer, hvor tempoet er for langsomt, hvis ambitionerne for *Vores vision 2030* skal realiseres. For seks indikatorer ser udviklingstendensen sågar ud til at stagnere eller gå den forkerte vej frem mod 2030. På den positive side er der fremgang for flere indikatorer i forhold til baselinerapporten: Helt konkret har status for tre indikatorer skiftet farve i positiv retning⁵, mens kun en enkelt har bevæget sig i en negativ retning.⁶

Figuren nedenfor viser status og udviklingstendens for de 15 indikatorer for fokusområdet Et grønt Norden.

5. Sammenholdt med den faktiske udvikling.

6. Sammenholdt med den faktiske udvikling.

Klimaindsats	Udslip af drivhusgasser	Udslip af forbrugsbaserede drivhusgasser	Det arktiske isdækkes udbredelse
Bæredygtig energi	Vedvarende energi	Energiintensitet	Drivhusgasintensitet
Ansvarligt forbrug og produktion	Materielt fodaftryk	Genanvendelse af kommunalt affald	Miljømærkning
Livet på land	Beskyttede naturområder	Økologisk landbrug	Almindelige fugle i landbrugslandet
Livet i havet	Beskyttede havområder	Overgødskning af Østersøen	Fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet

Find statistikken bag indikatorerne her: <https://www.nordicstatistics.org/areas/nordic-indicators-for-our-vision-2030/>

Status	Udviklingspile
På nuværende tidspunkt indfrier Norden ambitionerne	Norden er på sporet
Der er fortsat udfordringer	Der er moderate forbedringer
Der er betydelige udfordringer	Udviklingen stagnerer
Der er store udfordringer	Udviklingen går den forkerte vej

Den grønne omstilling kræver fortsat fokus for at indfri ambitionerne

Statusrapporten peger på, at udviklingen går den rette vej for de fleste indikatorer, men at tempoet ikke er hurtigt nok til at indfri ambitionerne frem mod 2030. Et grønt Norden er, som i baselinerapporten, fortsat det strategiske prioriteringsområde, hvor Norden er længst fra at indfri ambitionerne.

For *miljømærkning* og *overgødskning af Østersøen* er ambitionerne allerede indfriet, og udviklingstendensen i statusrapporten indikerer, at ambitionerne for økologisk landbrug, vedvarende energi og energiintensitet derudover også vil blive indfriet i 2030, hvis den nuværende tendens holder stik.

På andre områder er Norden fortsat udfordret, og generelt går udviklingen ikke hurtigt nok, hvis Norden i 2030 skal indfri de samlede ambitioner på området. Særligt *det materielle fodaftryk* er en betydelig udfordring, hvor udviklingstendensen desuden peger den forkerte vej. *Genanvendelsen af kommunalt affald* er heller ikke i mål, og her er udviklingen stagneret. Det er særligt bekymrende, da Norden også sakker bagud i forhold til sammenligningslandene på trods af, at det er et område, som har haft stort fokus i de nordiske lande.⁷

Udslippet af drivhusgasser, både generelt og hvad angår de forbrugsbaserede drivhusgasser, står også overfor betydelige udfordringer. Her viser udviklingstendensen moderate forbedringer, som dog ikke er nok til, at ambitionerne indfries i 2030. Et tilsvarende billede tegner sig for *drivhusgasintensiteten*, hvor statusrapporten viser betydelige udfordringer, men med behov for at accelerere en positiv udvikling yderligere, hvis ambitionerne for 2030 skal indfries. Sammenholdt med baselinerapporten viser statusrapporten generelt en smule forbedringer i forhold til status og udvikling for indikatorerne, men ikke tilstrækkeligt til, at Norden vil nå ambitionerne i 2030.

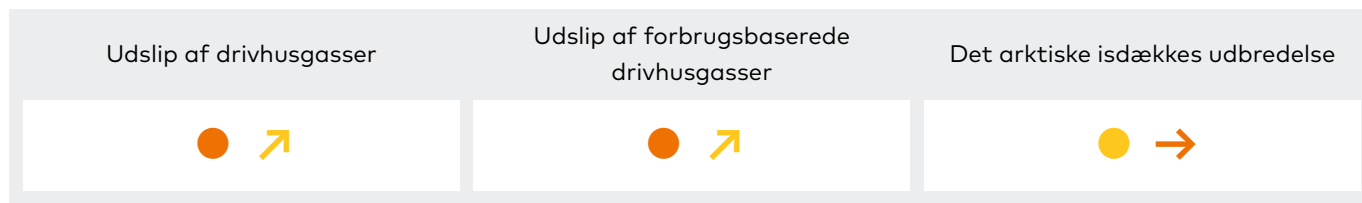
Også dyrelivet er udfordret: Selvom den aktuelle status for *almindelige fugle i landbrugslandet* og *fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet* er forholdsvis fornuftig, indfrier Norden ikke ambitionerne – og særligt den negative udviklingstendens giver anledning til bekymring. Norden er heller ikke i mål med de beskyttede natur- og havområder, og udviklingstendensen er for naturområder stagneret, hvilket også var gældende i baselinerapporten.

I det følgende beskrives status og udvikling for hvert fokusområde.

7. Se Afsnit 4.3 for yderligere beskrivelse af udviklingen.

Klimaindsats

Der er store udfordringer i Norden

På fokusområdet *Klimaindsats* er Norden udfordret på alle tre indikatorer. Hvis udviklingen fortsætter som hidtil, vil ingen af ambitionerne for klimaindsatsen blive indfriet i 2030.

Det går med andre ord den rette vej, men der er behov for, at udviklingen skal accelereres yderligere, hvis Norden skal i mål med ambitionerne for Vores vision 2030. De nordiske drivhusgasudledninger udgør en lille del i en global sammenhæng, men gennem globalt lederskab og aktive handlinger kan Norden vise vejen for resten af verden. Siden baselinerapporten er status uændret for de tre indikatorer, mens udviklingstendenserne har bevæget sig i den rigtige retning.

Nordens samlede *udslip af drivhusgasser*, der dækker udslip baseret på produktion, der finder sted inden for Nordens grænser, er på nuværende tidspunkt for højt. Dette til trods for, at udviklingen går den rigtige vej, og Norden siden 2010 har reduceret den samlede CO₂-udledning med omkring en tredjedel.⁸ Omend der er moderate forbedringer på området frem mod 2030, går det stadig for langsomt, hvis ambitionerne skal indfries. Sammenholdes udviklingstendensen med baselinerapporten, er udviklingstendensen i Norden gået fra at være stagneret til, at der er moderate forbedringer på området.

Norden står overfor betydelige udfordringer, når det kommer til *udslip af forbrugsbaseret drivhusgasser*, der dækker udledning baseret på forbrug af produkter, produceret i Norden såvel som i udlandet. Denne indikator opgøres på nuværende tidspunkt kun for Sverige og Danmark. Siden 2010 har det samlede udslip været nedadgående, dog med enkelte år hvor udledningen er vokset. Selvom dette er positivt, vil Norden ikke indfri ambitionerne i 2030, hvis ikke udviklingen accelereres. Dette billede er meget lig billedet fra baselinerapporten.

*Den gradvise afsmeltning af det arktiske isdække*⁹ udgør en betydelig udfordring og er et fænomen, der ifølge en række eksperter på området, er tæt knyttet til udledningen af drivhusgasser.¹⁰ Siden 1990 er det arktiske isdække reduceret fra 11,7 til 10,6 mio. km², og niveauet i statusrapporten er på niveau med 2015. Hvis fremskrivningen holder stik, vil isdækket være ca. 10 mio. km² i 2030. På denne baggrund tegner der sig ikke et billede af, at Norden vil indfri ambitionerne i 2030. Ekspertforudsigelser om isdækkets fremtidige reduktion og konsekvenserne heraf varierer betydeligt, men

størstedelen ser det som en udfordring, der kan have potentielt store negative konsekvenser for klima og samfund over hele kloden, hvis den nuværende udvikling fortsætter som hidtil. Der er altså fortsat mange udfordringer på trods af, at billedet er en smule mere positivt end i baselinerapporten.

MERE VIDEN

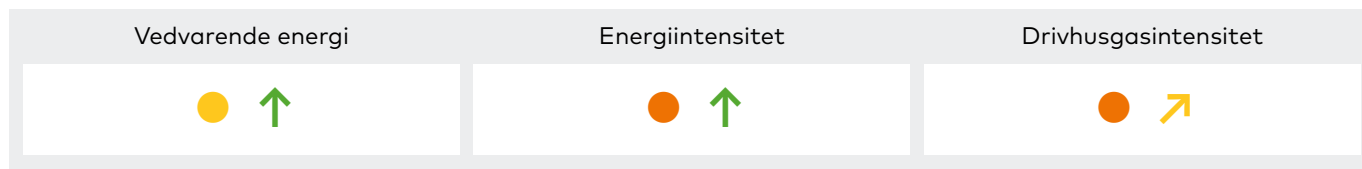
- Low-Carbon Circular Transition in the Nordics Actions needed to unleash the potential (2023):
<https://www.norden.org/en/publication/low-carbon-circular-transition-nordics-1>
- Harnessing voluntary carbon markets for climate ambition – An action plan for Nordic cooperation (2022):
<https://www.norden.org/en/publication/harnessing-voluntary-carbon-markets-climate-ambition>
- Ecosystem accounting in the Nordic countries (2022):
<https://www.norden.org/en/publication/ecosystem-accounting-nordic-countries>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

8. 2020.
9. Måler hvor mange km² af Arktis, der er dækket af is.
10. Meredith, M., M. Sommerkorn, S. Cassotta, C. Derksen, A. Ekaykin, A. Hollowed, G. Kofinas, A. Mackintosh, J. Melbourne-Thomas, M.M.C. Muelbert, G. Ottersen, H. Pritchard, and E.A.G. Schuur, 2019: Polar Regions. In: IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, V. Masson-Delmotte, P. Zhai, M. Tignor, E. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegria, M. Nicolai, A. Okem, J. Petzold, B. Rama, N.M. Weyer (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, pp. 203-320. <https://doi.org/10.1017/9781009157964.005>.

Bæredygtig energi

Det går den rigtige vej, men Norden er der ikke helt endnu

Indikatorerne knyttet til fokusområdet *Bæredygtig energi* viser, at det går den rigtige vej for Norden, hvor der frem mod 2030 vil være fremskridt på alle områder. Der er dog særligt behov for at tage hånd om drivhusgasintensiteten, hvis alle indikatorer skal indfri ambitionerne frem mod 2030. Siden baselinerapporten er status for vedvarende energi og drivhusgasintensiteten uændret, mens både status og udviklingstendensen for energiintensiteten er forbedret i statusrapporten.

Status for *vedvarende energi* i Norden er, at der fortsat er udfordringer, som kræver et vedvarende fokus. Siden 2014 er andelen af det nordiske energiforbrug, der stammer fra vedvarende energikilder gået fra ca. 40 til 60 pct. Norden ligger på nuværende tidspunkt også langt over de sammenlignelige lande¹¹ i brugen af vedvarende energikilder¹² og er en foregangsregion på området. Hvis den nuværende fremskrivning holder stik, forventes dette tal at stige til 75 pct. i 2030. Mest positivt er det, at udviklingen inden for indikatoren er tilstrækkelig til, at det vurderes, at ambitionerne er på rette spor til at indfri ambitionerne i 2030. Det kræver dog fortsat en indsats blandt de nordiske lande for, at udviklingstendensen holder stik.

Statusrapporten for den nordiske *energiintensitet*, der er det samlede energiforbrug i relation til BNP, viser, at området ligesom ved baselinerapporten fortsat er en udfordring for Norden. Der er dog sket markante forbedringer siden baselinerapporten, hvorfor indikatoren nu står overfor betydelige udfordringer, som dog ser ud til at være overkommelige frem mod 2030, hvis udviklingstendensen holder stik. Dette skal ses i lyset af EU's målsætning om en forbedring på 32,5 pct. set i forhold til udgangspunktet i 2018. Målsætningen er sat for EU som helhed og er ikke fordelt på de enkelte lande, men kan bruges som et pejlemærke for indsatsen.

Set i lyset af EU-målsætningen går udviklingen den rette vej og er tilstrækkelig positiv til, at Norden kan nå ambitionerne i 2030. Den nordiske energiintensitet er på niveau med de sammenlignelige lande, men hvis den nuværende fremskrivning holder stik, forventes det, at de sammenlignelige lande vil klare sig bedre end Norden i 2030.

Drivhusgasintensitet, der er forholdet mellem det energirelaterede drivhusgasudslip i forhold til bruttoforbruget af energi, er på nuværende tidspunkt langt fra at indfri ambitionerne, hvor der fortsat er udfordringer.

Samme billede gjorde sig gældende i baselinerapporten. Selvom udviklingen er i moderat forbedring, og drivhusgasintensiteten er reduceret med cirka 40 pct. siden 1996,¹³ kræver det en yderligere indsats, hvis Norden skal i mål med ambitionerne i 2030.

MERE VIDEN

- The Nordic Energy Trilemma: Security of Supply, Prices and the Just Transition (2023): <https://www.norden.org/en/publication/nordic-energy-trilemma>
- Baltic-Nordic Roadmap for Co-operation on Clean Energy Technologies (2022): <https://www.norden.org/en/publication/baltic-nordic-roadmap-co-operation-clean-energy-technologies>
- Distributed Flexibility – Lessons learned in the Nordics (2022): <https://www.norden.org/en/publication/distributed-flexibility>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

11. [Renewable energy statistics - Statistics Explained \(europa.eu\)](https://eurostat.ec.europa.eu/en/statistics-explained)

12. Relativt til det samlede energiforbrug.

13. Statusmålingen for 2021 er baseret på fremskrivning af faktisk data for 1990-2020.

Ansvarligt forbrug og produktion

Det går den forkerte vej

Indikatorerne knyttet til fokusområdet *Ansvarligt forbrug og produktion* viser et blandet billede. Udviklingen går dog mest af alt den forkerte vej, og i et samlet perspektiv har Norden stadig udfordringer for området. Statusrapporten indikerer et særligt behov for at nedbringe det materielle fodaftryk, som er en betydelig udfordring for Norden. Status for miljømærkning er til gengæld positiv, således at Norden allerede nu realiserer ambitionerne for denne indikator. Status for genanvendelse af kommunalt affald står derimod overfor betydelige udfordringer, således at Norden ikke realiserer ambitionerne og ikke forventes at gøre det i 2030. Siden baselinerapporten er status uændret for det materielle fodaftryk, forværret for genanvendelse af kommunalt affald og forbedret for miljømærkning.¹⁴ For de tre indikatorer er udviklingstendensen uændret siden baselinerapporten.

Værst står det til for det materielle fodaftryk,¹⁵ hvor der er betydelige udfordringer. Selvom det materielle fodaftryk i Norden er faldet støt siden 2008,¹⁶ halter vi både efter de bedst præsterende OECD-lande samt gruppen af sammenlignelige lande. Det er derfor et akut behov for at vende udviklingen, som går i den forkerte retning, hvis ambitionerne skal indfries frem mod 2030. Samme konklusion var gældende i baselinerapporten.

Udviklingen i *genanvendelse af kommunalt affald* er negativ og er fortsat udfordret i denne statusrapport. Den nordiske region genanvendte omtrent 8,5 procentpoint mindre kommunalt affald i 2021, sammenlignet med 2019.¹⁷ Udviklingstendensen er stagnerende frem mod 2030, og Norden står derfor til ikke at indfri ambitionerne. Dette er en negativ udvikling siden baselinerapporten.

Situationen for *miljømærkning* er mere positiv, og Norden indfrier allerede nu ambitionerne på området. I 2022 var der registreret omtrent 2.700 svanemærker pr. 100.000 indbygger i Norden, og *miljømærkning* har været støt stigende siden 2016, med en årlig vækst på 2,3 pct.¹⁸ Fortsætter denne positive udvikling, viser den nuværende fremskrivning, at Norden også vil indfri ambitionerne i 2030. Det er dog ikke klart, i hvilken udstrækning miljømærkning leder til bæredygtigt forbrug og materielt fodaftryk.

14. Sammenlignet med opdateret baselinerapporten.

15. Målt ved udledning af Ton. per indbygger i Norden.

16. Statusmålingen for 2021 er baseret på fremskrivning af faktisk data for 1990-2020.

17. En del af forklaringen kan skyldes: 1) Brud i NO og SE tidsserier for 2020 og 2) Ny opgørelsesmetode i Norge siden 2020.

18. 2016-2022.

MERE VIDEN

- Circular Business Models – Nordic Opportunities And Challenges In The New Geopolitical Landscape (2023): <https://www.norden.org/en/publication/circular-business-models>
- Mapping Sustainable Textile Initiatives in the Nordic Countries (2023): <https://www.norden.org/en/publication/mapping-sustainable-textile-initiatives-nordic-countries>
- Emission-free Construction Sites (2023): <https://www.norden.org/en/publication/emission-free-construction-sites>
- Climate, Gender and Consumption – A research overview of gender perspectives on sustainable lifestyles (2022): <https://www.norden.org/en/publication/climate-gender-and-consumption>
- Innovation Dynamics in Multi-storey-Wood Construction in Sweden and Finland (2023): <https://www.norden.org/en/publication/innovation-dynamics-multi-storey-wood-construction-sweden-and-finland>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Livet på land

Der er fortsat udfordringer, og udviklingen peger i forskellige retninger

Beskyttede naturområder	Økologisk landbrug	Almindelige fugle i landbrugslandet
		

Statusrapporten for indikatorerne knyttet til *Livet på land* afspejler, at Norden både har styrker og udfordringer, når det kommer til status for beskyttelse af natur og biodiversitet på land. Med den nuværende udviklingstendens står Norden til at indfri ambitionerne for *økologisk landbrug* i 2030. Derimod skal den nordiske udviklingstendens for *beskyttede naturområder* forbedres, hvis ambitionerne skal indfries i 2030. Det gælder også den nordiske *fuglebestand i landbrugslandet*. Det blandede billede er en gentagelse af baselinerapporten, hvor status og udviklingstendenserne også gik i forskellige retninger.

Statusrapporten peger på, at der fortsat er fortsatte udfordringer vedr. beskyttede naturområder. Knap 17 pct. af Nordens areal er beskyttede naturområder. Set i lyset af EU-målsætningen på 30 pct.,¹⁹ har Norden derfor stadig et forbedringspotentiale for indikatoren. Udviklingen er relativt uændret siden 2012.²⁰ Ifølge den aktuelle fremskrivning vil udviklingen stagnere frem mod 2030, hvormed ambitionerne på området ikke forventes at blive indfriet. Dette indikerer, at der, ligesom i baselinerapporten, er behov for at sætte yderligere ind, hvis Norden skal i mål.

Det økologiske landbrug er den indikator inden for fokusområdet, hvor status ser mest positiv ud. I 2020 udgjorde det økologiske landbrugsland i Norden omtrent 14 pct. af det samlede landbrugsareal, svarende til en positiv vækst på 50 pct. siden 2012. Niveaulet er dog stadig et stykke fra EU-målet på 25 pct.,²¹ men såfremt den nuværende udviklingstendens kan fastholdes, tegner det til, at ambitionerne i 2030 vil blive indfriet. Sammenholdes niveaulet med gruppen af sammenlignelige lande, ser det ud til, at Norden vil blive overhalet i 2024, hvorfor udviklingen muligvis kan accelereres yderligere.

Statusrapporten viser, at der er fortsatte udfordringer på området i Norden.²² Siden 2000 er fuglebestanden i Norden faldet med 20 pct.²³ Såfremt den nuværende udviklingstendens fortsætter, vil ambitionerne i 2030 ikke blive indfriet. Samme tendens gør sig gældende i de lande, som Norden sammenligner sig med, hvor fuglebestanden også reduceres. Indikatoren kræver derfor en forstærket indsats, hvor Norden gennem globalt lederskab kan være med til at løfte opgaven og ligeledes indfri egne ambitioner. Der tegner sig derfor samme kritiske billeder, som

det var tilfældet i baselinerapporten.

MERE VIDEN

- Access and Rights to Genetic Resources: A Nordic Approach (II) (2023): <https://www.norden.org/en/publication/access-and-rights-genetic-resources-nordic-approach-ii>
- LCA for treatment of wood waste in the Nordics (2022): <https://www.norden.org/en/publication/lca-treatment-wood-waste-nordics>
- Nature Risk - An analysis of use and applicability in the Nordic countries (2022): <https://www.norden.org/en/publication/nature-risk>
- Working with Nature-Based Solutions: <https://pub.norden.org/temanord2022-562/>

19. [Protecting biodiversity: Commission advises how to designate additional protected areas \(europa.eu\)](#)

20. 16,5 pct. i 2012.

21. [From farm to fork - Consilium \(europa.eu\)](#)

22. Dette afviger fra, hvad baselinerapporten viser, hvilket skyldes, at beskrivelsen af status her var baseret på forecast og ikke de faktiske tal.

23. Data fra 2020.

Livet i havet

Der er udfordringer, og der ligger et fortsat arbejde for Norden, hvis ambitionerne skal indfries

Beskyttede havområder	Overgødskning af Østersøen	Fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet
		

Situationen for *Livet i havet* er blandet, men i et samlet perspektiv er Norden udfordret. På nuværende tidspunkt er særligt *fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet* samt andelen af *beskyttede havområder*, der er udfordret. Mest positivt ser det ud for *overgødskningen af Østersøen*, hvor der er set en lille positiv udvikling i de seneste år. For de andre to indikatorer er der brug for at accelerere udviklingen, og for *fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet* går den nuværende udviklingstendens endda den forkerte vej. Her skal det bemærkes, at Norden ikke er eneansvarlig for beskyttelsen af biodiversiteten i de nævnte havområder. Norden har dog mulighed for – ud over at sætte det gode eksempel på området – at bringe problematikker op i relevante internationale fora og miljøaftaler.

Andelen af beskyttede havområder er ifølge Natura 2000 på nuværende tidspunkt et godt stykke fra EU-målet. Statusrapporten tegner et billede af, at der er betydelige udfordringer for indikatoren, og at Norden på nuværende tidspunkt fortsat er langt fra at indfri ambitionerne. Til trods for at den nuværende fremskrivning peger på, at der vil være moderate forbedringer frem mod 2030, går udviklingen for langsomt, hvis ambitionerne skal indfries. Statusbilledet står dermed uændret siden baselinerapporten.

Det er en mindre fremgang at spore i *overgødskningen af Østersøen* (eutrofieringen²⁴). Indikatoren måles op imod den definition, der er sat af Helsinki-kommissionen,²⁵ hvor Norden i dette billede står godt. Siden 1995 har Norden nedsat overgødskningen med 25 pct., og ifølge denne statusrapport indfrier Norden allerede i dag ambitionerne. Det skal dog her bemærkes, at status for Østersøen i høj grad afhænger af den metodiske grænseværdi, hvor andre definitioner eller opgørelser kan vise et andet, mere negativt billede af tilstanden.

Billedet for *fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet* er også udfordret. På to år er fiskebestanden (torsk, blåhvilling og sild) gået fra knap 15 mio. tons i 2019 til 13 mio. tons i 2021. I 2004 var bestanden på lidt over 21 mio. ton. Udviklingen går altså den forkerte vej, og i stadig hurtigere tempo,²⁶ og der skal derfor ageres hurtigt, hvis udviklingen skal vendes, og Norden skal i mål med ambitionerne på området i 2030. Norden står

dermed stadig overfor store udfordringer på området, hvilket også var tilfældet i baselinerapporten.

MERE VIDEN

- DNA metabarcoding – Guidelines to monitor phytoplankton diversity and distribution in marine and brackish waters (2023): <https://www.norden.org/en/publication/dna-metabarcoding>
- Coexistence and nature-inclusive design in Nordic offshore wind farms (2023): <https://www.norden.org/en/publication/coexistence-and-nature-inclusive-design-nordic-offshore-wind-farms>
- Addressing Microplastics in a Global Agreement on Plastic Pollution (2022): <https://www.norden.org/en/publication/addressing-microplastics-global-agreement-plastic-pollution>
- Low Sulphur Fuel Oil (LSFO) – Identification of environmental impacts in a cold marine environment (2023): <https://www.norden.org/en/publication/low-sulphur-fuel-oil-lsfo>
- Quantification and environmental pollution aspects of lost fishing gear in the Nordic countries (2023): <https://www.norden.org/en/publication/quantification-and-environmental-pollution-aspects-lost-fishing-gear-nordic-countries>
- Accommodating Biodiversity in Nordic Offshore Wind Projects (2022): <https://www.norden.org/en/publication/accommodating-biodiversity-nordic-offshore-wind-projects>
- Klimatilpasningstiltak og kulturarv – Muligheter og oppmerksomhetspunkter ved studier av klimatilpasningstiltak og konsekvenser for kulturmiljøer og kulturminner (2022): <https://www.norden.org/no/publication/klimatilpasningstiltak-og-kulturarv>

24. Eutrofiering betyder, at søer eller havområder indeholder for mange næringssalte. Det skyldes i mange tilfælde tilførsel af gødning. Se fx <https://undervisning.wwf.dk/eutrofiering-0>

25. Den øvre reference har siden sidste baselinerapport ændret sig markant, hvilket kan forklare udviklingen i statusrapporten relativt til baselinerapporten.

26. Baseret på den gennemsnitlige udvikling de sidste 3 år fra 2019-2021. I 2019 var den årlige vækst = -10,48%, i 2020 = -7,54% og i 2021 = -8,59%.

Fotos: Common Ground Media, Unsplash.com & Norden.org

Et konkurrencedygtigt Norden

Sammen vil vi fremme grøn vækst i Norden baseret på viden, innovation, mobilitet og digital integration.

Statusrapporten peger på, at Norden er på rette vej i forhold til at indfri ambitionen om et konkurrencedygtigt Norden i 2030, som tager afsæt i grøn vækst, innovation, mobilitet og cirkulær økonomi. Såfremt den nuværende udvikling fortsætter, vil Norden bevæge sig i retning af at blive en endnu mere konkurrencedygtig region frem mod 2030. Siden baselinerapporten har der været fremgang i statusbilledet for den økonomiske vækst, mens både beskæftigelse og skolefrafald har bevæget sig i en negativ retning.

Figuren nedenfor viser status og udviklingstendens for de 15 indikatorer for Et konkurrencedygtigt Norden.

God uddannelse til alle	Videregående uddannelse	Skolefrafald	Voksen- og efteruddannelse
Anstændige jobs og økonomisk vækst	Beskæftigelse	Beskæftigelse i den cirkulære økonomi	Økonomisk vækst
Industri, innovation og infrastruktur	Udgifter til forskning og udvikling	Grønne patentansøgninger	Digital Economy and Society Index (DESI)
Bæredygtige byer og lokalsamfund	Bus- og togtransport	Partikelforurening i byområder	Åbne offentlige pladser i bymæssige områder
Mobilitet	Intra-nordisk immigration	Intra-nordisk import	Grænsependling

Find statistikken bag indikatorerne her: <https://www.nordicstatistics.org/areas/nordic-indicators-for-our-vision-2030/>

Status	Udviklingspile
På nuværende tidspunkt indfrier Norden ambitionerne	Norden er på sporet
Der er fortsat udfordringer	Der er moderate forbedringer
Der er betydelige udfordringer	Udviklingen stagnerer
Der er store udfordringer	Udviklingen går den forkerte vej

Et konkurrencedygtigt og innovativt Norden kan bidrage positivt til både den grønne omstilling og den sociale bæredygtighed

Statusrapporten efterlader det indtryk, at Norden er en konkurrencedygtig region med veluddannede befolkninger og høj beskæftigelse, som står stærkt inden for både forskning og grøn innovation – alt sammen vigtige forudsætninger for at indfri ambitionerne i 2030.

Uddannelse er afgørende for Nordens konkurrenceevne. Selvom der tegner sig et billede af veluddannede befolkninger, er der udfordringer på netop dette område, der kræver opmærksomhed fremadrettet. For det første indfrier Norden ikke ambitionerne for skolefrafald på nuværende tidspunkt. På trods af den positive udvikling de senere år, tyder det ikke på, at ambitionen indfries i 2030, hvis nuværende udviklingstendens holder stik. For det andet forekommer der en ulighed mellem mænd og kvinders uddannelsesniveau, hvor færre mænd end kvinder er veluddannede. Udfordringen er velkendt og en gentagelse af baselinerapportens status, men ikke desto mindre vigtig at adressere, da Nordens velfærdssamfund hviler på veluddannede borgere.

Ser man på den nordiske mobilitet, er der i statusrapporten nogle positive nedslagspunkter. Borgerne i de nordiske lande handler fortsat ofte på tværs af de nordiske grænser. Dertil er grænsependlingen i Øresundsregionen i statusrapporten også positiv. For disse to indikatorer indfrier Norden allerede på nuværende tidspunkt sine ambitioner og forventes også at gøre det i 2030. Mindre positivt ser det ud for den nordiske immigration. Her er Norden på nuværende tidspunkt udfordret med en udvikling, der går i den forkerte retning. Det er derfor vigtigt at vende denne udvikling, hvis ambitionerne om et integreret Norden skal indfries i 2030.

Statusrapporten viser blandede resultater for den nuværende status og forventninger frem mod 2030 i forhold til de indikatorer, der binder det konkurrencedygtigt Norden sammen med et grønt Norden. På den ene side er det positivt, at luften i de nordiske byer fortsat er ren, og at der har været en fremgang i antallet af patentansøgninger inden for grøn teknologi i de seneste år. På den anden side skal der ske klare forbedringer inden for andelen af grønne jobs, hvor Norden på nuværende tidspunkt ikke indfrier sine ambitioner, og udviklingen er stagnerende. Det samme gør sig gældende for den offentlige transport, som fortsat er udfordret. Det blandede billede går dermed igen fra baselinerapporten, og der er derfor fortsat et stykke vej, hvis den nordiske konkurrencedygtighed skal være grøn.

I det følgende beskrives status og udvikling for hvert fokusområde.

God uddannelse til alle

Befolkningen i Norden er veluddannet, men en række områder kræver stadig stort fokus

Videregående uddannelse	Skolefrafald	Voksen- og efteruddannelse
		

Overordnet giver statusrapporten et billede af Norden som en veluddannet region. Norden har dog stadig rum til forbedring, især når det kommer til *skolefrafald*. Derudover er der på tværs af indikatorer i fokusområdet fortsat et behov for opmærksomhed på uddannelsesgab mellem mænd og kvinder – mænd uddanner sig i mindre grad end kvinder og har større risiko for skolefrafald. Det var også tilfældet i baselinerapporten.

Når man ser på status for indikatoren *videregående uddannelse*, indfrier Norden allerede ambitionerne. 51,4 pct. af borgerne i alderen 30-34 år har gennemført en tertiær uddannelse. I 1999 havde en tredjedel af de 30-34-årige gennemført en tertiær uddannelse, og der har herved været en støt stigende udviklingstendens i de seneste årtier. Der tegner sig dog et skævt billede for kønsfordelingen, hvor 60 pct. af de nordiske kvinder har gennemført en tertiær uddannelse og 43 pct. af de nordiske mænd. Ifølge de nuværende udviklingstendenser forventes kønsuligheden at øges fremover. Ser man på fordelingen mellem regionerne i Norden, ses også en regional ulighed mellem land- og bydistrikter i uddannelsesniveaue. Der er altså fortsat udfordringer at tage fat på på området, hvilket også var tilfældet i baselinerapporten.

Norden står overfor en markant udfordring vedr. *skolefrafald*, hvor status er, at der er store udfordringer på området. Udviklingen er dermed gået i den forkerte retning i de seneste år. I 2019 var skolefrafaldet på 8,4 pct. (målt med afsæt i gruppen af 18-24-årige), og det er i 2021 øget til 9,7 pct. Nordens placering er herved ikke i top, sammenlignet med de bedst præsterende EU-lande. På trods af tilbagegangen fra 2019 til 2021 har Norden overordnet oplevet en moderat forbedring siden 2006, hvor andelen af skolefrafald er reduceret fra 11 pct. Det er derudover iøjnefaldende, at 11,4 pct. af mænd og 7,5 pct. af kvinder er tilbøjelige til skolefrafald. Hvis udviklingstendensen fortsætter som hidtil, forventes det, at kønsuligheden øges fremover. Skal ambitionerne i 2030 indfries på overordnet niveau, skal der derfor sættes yderligere skub i udviklingen med et særligt fokus på den kønsmæssige ubalance. Samme konklusion gjorde sig gældende i baselinerapporten, og dermed er situationen ikke forbedret.

For *voksen- og efteruddannelse* er status for Norden på nuværende tidspunkt, at vi er på sporet, og der er en forventning til, at ambitionerne indfries i 2030. Norden ligger derudover markant bedre end gruppen af sammenlignelige lande, da Norden har en større andel af 25-64-årige, der

har gennemført en voksen- og efteruddannelse. Udviklingen har været positiv fra 2005 til 2021, men der ses et tydeligt fald: 28,1 pct. i 2019 til 23,9 pct. i 2020. Dette fald er muligvis delvist relateret til covid-19-pandemien. Uddannelsesgabets mellem kvinder og mænd gør sig også gældende her, idet 33 pct. af kvinder og 23,4 pct. af mænd gennemfører en voksen- og efteruddannelse. Dertil reduceres deltagelse i voksen- og efteruddannelse med alderen, hvor ca. dobbelt så mange af de 25-34-årige voksen- og efteruddanner sig, sammenlignet med gruppen af 55-64-årige.

MERE VIDEN

- Language Training Services for Adult Immigrants in the Nordic Countries – A comparative study (2023): <https://www.norden.org/en/publication/language-training-services-adult-immigrants-nordic-countries>
- Attraktive Erhvervsuddannelser i Norden (2023): <https://www.norden.org/da/publication/attraktive-erhvervsuddannelser-i-norden>
- Work environment knowledge for young people (2023): <https://www.norden.org/en/publication/work-environment-knowledge-young-people>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Anstændige jobs og økonomisk vækst

Norden skal styrke beskæftigelsen inden for grønne jobs

Beskæftigelse	Beskæftigelse i den cirkulære økonomi	Økonomisk vækst
		

På nuværende tidspunkt har Norden positiv økonomisk vækst samt høj beskæftigelse. Norden skal dog fortsat have opmærksomhed på den økonomiske vækst og beskæftigelse, særligt hvad angår andelen af jobs inden for cirkulær økonomi. Norden skal altså samtidig have fokus på ambitionen om at fremme den grønne vækst, hvor viden, innovation og konkurrencedygtighed er i fokus. Der er dermed sket en lille tilbagegang i status for beskæftigelsen, samt en lille fremgang for den økonomisk vækst.

Ser man på *beskæftigelse*, har Norden en beskæftigelsesgrad på 75 pct. Det placerer de nordiske lande blandt de OECD-lande med den højeste andel beskæftigede. På trods af dette indikerer statusrapporten fortsat udfordringer på området. Den nuværende udviklingstendens viser dog, trods udfordringer, at Norden vil indfri ambitionerne på området i 2030, hvis tendensen holder stik. Ser vi på ulighedsparemetrene er beskæftigelsesgraden 77,1 pct. hos mænd og 73,1 pct. hos kvinder. Aldersmæssigt findes den højeste beskæftigelsesgrad blandt de 35-54-årige og den laveste blandt de 55-64-årige. Selvom beskæftigelsesgraden ligger lavest for de 55-64-årige, har der været en stigende udviklingstendens på knap 10 procentpoint fra 2009 til 2021 for denne gruppe. Beskæftigelsesgraden i 2021 har derfor rundet 73,8 pct. for denne aldersgruppe. Siden baselinerapporten er status forringet en smule.

For *beskæftigede i den cirkulære økonomi* er status også, at der forekommer udfordringer. Selvom Norden klarer sig bedre end gruppen af sammenlignelige lande, indikerer statusrapporten, at udviklingen vil stagnere frem mod 2030. Det ser derfor ikke ud til, at Norden kommer til at indfri ambitionerne i 2030, hvis udviklingen fortsætter som hidtil. Det samme var tilfældet ved baselinerapporten.

Overordnet set har *økonomisk vækst* i Norden været positiv siden 2008. Der ses dog et markant dyk i BNP i 2020,²⁷ hvilket formentlig er relateret til covid-19-pandemien. Norden oplevede dog hurtigt igen en positiv økonomisk vækst på 4,4 pct. i 2021 og den nuværende status indfrier dermed ambitionerne. Udviklingstendens for økonomisk vækst peger dog i negativ retning, men skal tages med forbehold, da det er baseret på en simpel historisk fremskrivning.

27. Målt i årlig BNP-vækst, faste priser.

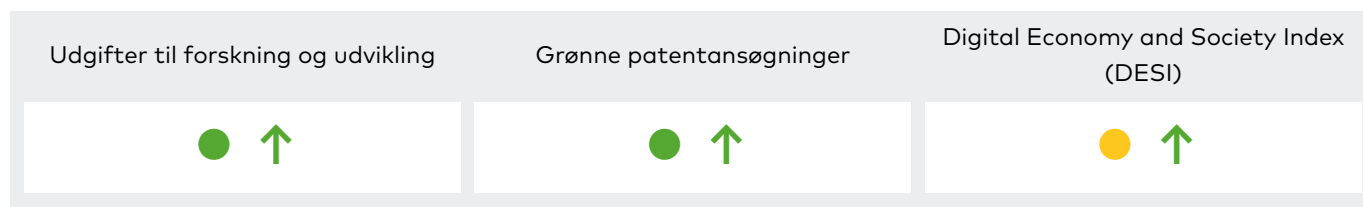
MERE VIDEN

- Nordic and North European Flatfish Value Chains (2022): <https://www.norden.org/en/publication/nordic-and-north-european-flatfish-value-chains>
- Attraktive Erhvervsuddannelser i Norden (2023): <https://www.norden.org/da/publication/attraktive-erhvervsuddannelser-i-norden>
- Combatting long-term unemployment among immigrants beyond the COVID-19 pandemic - Experiences from the Nordic countries (2022): <https://www.norden.org/en/publication/combating-long-term-unemployment-among-immigrants-beyond-covid-19-pandemic>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Industri, innovation og infrastruktur

Norden besidder førerpositionen på digitaliseringsområdet, og grøn innovation vinder frem

Der tegner sig et positivt billede af fokusområdet *industri, innovation og infrastruktur* i Norden. Norden er førende på *digitaliseringsområdet* og har en høj *investeringsgrad i forskning og udvikling*. Det er forventningen, at Norden indfrier ambitionerne i 2030 for alle tre indikatorer – såfremt udviklingen fortsætter som hidtil. Dette billede gentager sig dermed fra baselinerapporten.

For indikatoren *udgifter til forskning og udvikling* er statusbilledet positivt, eftersom Norden allerede på nuværende tidspunkt indfrier ambitionerne. Norden har haft en stabil udvikling på området siden 2003, hvor udgifter til forskning og udvikling har udgjort mellem 2,6-2,8 pct. af BNP om året. Med dette investeringsniveau placerer Norden sig højere end gruppen af sammenlignelige lande – det nordiske forspring er dog blevet mindre siden 2003. Hvis den nuværende udviklingstendens holder stik, vil Norden også indfri forventningerne i 2030. Norden står dermed fortsat stærkt på området, hvilket også var tilfældet i baselinerapporten.

For *grønne patentansøgninger*²⁸ er Norden på nuværende tidspunkt på sporet. Norden har haft en positiv udviklingstendens fra 2005 til 2019, hvor antallet af nordiske grønne patentansøgninger er lidt over fordoblet. I 2020 skete der dog et markant fald i antallet af nordiske grønne patentansøgninger, formentlig forårsaget af covid-19-pandemien. Norden præsterer generelt bedre end gruppen af sammenlignelige lande, som ligeledes oplevede et markant fald i 2020. Der er derudover en forventning om, at ambitionerne vil blive indfriet på området i 2030, hvis udviklingstendensen holder stik. Dermed tegner der sig samme billede, som i baselinerapporten.²⁹

Norden oplever udfordringer i forhold til *Digital Economy and Society Index (DESI)*³⁰ og herved ikke indfrier sine ambitioner på nuværende tidspunkt. Indikatoren for området er defineret som toppunktet på DESI-indekset. I det perspektiv har Norden fortsat rum til forbedring på området. Regionen har oplevet en positiv udvikling på området siden 2017. Den positive udvikling har også gjort sig gældende for gruppen af sammenlignelige lande, dog præsterer Norden en del bedre end sammenligningsgruppen. Fortsætter udviklingen som hidtil, er der derudover en forventning om, at Norden indfrier sine ambitioner i 2030. Sammenholdes status med

baselinerapporten er mange af konklusionerne de samme.

MERE VIDEN

- Cross-border transport infrastructure planning in the Nordic Region. An introduction (2023): <https://www.norden.org/en/publication/cross-border-transport-infrastructure-planning-nordic-region>
- Distributed Flexibility – Lessons learned in the Nordics (2022): <https://www.norden.org/en/publication/distributed-flexibility>
- Scaling up Nordic impact through public procurement – A review of literature (2023): <https://www.norden.org/en/publication/scaling-nordic-impact-through-public-procurement>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

28. Data tilgængelig til og med 2020.

29. Afvigelse fra baselinerapporten (2021) skyldes, at data i baselinerapporten var baseret på en fremskrivning frem til 2019. Faktisk data viser et mere positivt billede for år 2019, som nu er tilgængelig.

30. DESI monitorerer Europas digitale økonomi og digitale samfund.

Bæredygtige byer og lokalsamfund

Norden har både udfordringer og styrker på området

Bus- og togtransport	Partikelforurening i byområder	Åbne offentlige pladser i bymæssige områder
		

Overordnet tegner der sig et forholdsvis positivt billede af bæredygtigheden i byerne og lokalsamfundene i Norden. Luften er blevet renere i byområderne, men det er fortsat en udfordring at få befolkningerne i Norden til at vælge offentlige transportmidler som bus og tog. I baselinerapporten blev det fremhævet, at de to indikatorer kun giver et delvist billede af bæredygtigheden i byer og lokalsamfund – dette er stadig tilfældet i denne statusrapport.

Norden har fortsat udfordringer vedr. andelen af borgere, som anvender *bus- og togtransport*. Udviklingen har været tæt på stillestående de sidste 20 år. I perioden 1996-2019 har anvendelsen af bus og tog ligget på ca. 15-18 pct. af den samlede passagertransport i Norden. I 2020 sås et markant dyk ned til 12,7 pct., hvilket formentlig skyldtes covid-19-pandemien. Norden viser generelt meget samme billede som gruppen af sammenlignelige lande, som også oplevede samme dyk i brugen af bus- og togtransport i 2020. Det tyder på, at der forekommer en fælles udfordring med at få omstillet borgerne fra privatbilisme til offentlig transport. Baseret på udviklingstendensen indfrier Norden ikke sine ambitioner i 2030 inden for dette område. Der skal altså ske en acceleration i udviklingen, før det kan lykkes at nå i mål. Der er sket en lille forbedring siden baselinerapporten,³¹ men denne er fortsat ikke tilstrækkelig til, at Norden indfrier ambitionerne, hverken nu eller i 2030.

Et mere positivt billede ses for *partikelforurening i byområder*, hvor Norden allerede indfrier ambitionerne. Norden har siden 2012 haft en overordnet reduktion i partikelforureningen og præsterer en del bedre end gruppen af sammenlignelige lande. Hvis udviklingstendensen holder stik, ser det ud til, at Norden fortsat indfrier ambitionerne i 2030. Situationen er uændret siden baselinerapporten.

Data for den sidste indikator, *åbne offentlige pladser i bymæssige områder*, er på nuværende tidspunkt ikke tilgængelig, hvorfor udviklingen for Norden ikke har været mulig at afdække. Det var ligeledes gældende i baselinerapporten.

31. Data tilgængelig til og med 2020.

MERE VIDEN

- Value Chains and Resilient Coastal Communities in the Nordic Atlantic (2022): <https://www.norden.org/en/publication/value-chains-and-resilient-coastal-communities-nordic-atlantic>
- Stadsgrönska och ekosystemtjänster – en nordisk verktygslåda för grönblå strukturer (2022): <https://www.norden.org/sv/publication/stadsgronska-och-ekosystemtjanster-en-nordisk-verktygslada-gronbla-strukturer>
- Delaktighet i kulturlivet i Norden - En kunskapsöversikt med utgångspunkt i kulturvaneundersökningar och forskningen om kulturpolitik (2022): <https://www.norden.org/sv/publication/delaktighet-i-kulturlivet-i-norden>
- Policy Brief: Nordic Cities – Green, Resilient, Healthy - Fostering national policies and initiatives for urban green space (2022): <https://www.norden.org/en/publication/policy-brief-nordic-cities-green-resilient-healthy>
- Arctic Tourism in Times of Change (2022): <https://www.norden.org/en/publication/arctic-tourism-times-change-O>

Nordisk mobilitet

Intra-nordisk immigration skal styrkes, men ellers indfries ambitionerne om et integreret Norden

Intra-nordisk immigration	Intra-nordisk import	Grænsependling
		

Overordnet tegner der sig et positivt billede af *mobiliteten* inden for Nordens grænser. Statusrapporten viser, at der er behov for at styrke intra-nordisk immigration, hvor der både er nuværende udfordringer samt en negativ udviklingstendens. Sammenholdes billedet med baselinerapporten, er udviklingen uændret.³²

Immigration til andre nordiske lande står overfor fortsatte udfordringer. Norden havde sit historiske toppunkt i 2011 med størst immigration til de andre nordiske lande. Fra 2011 til 2021 har udviklingen været aftagende, hvilket resulterer i, at den nuværende immigration på tværs af de nordiske lande er på niveau med det tidligere lavpunkt i 1992. Udviklingstendensen peger i statusrapporten i den forkerte retning og holder denne stik, vil Norden i 2030 have endnu større udfordringer på området i forhold til at indfri ambitionerne. Billedet har dermed ikke ændret sig siden baselinerapporten.

Mere positivt ser det ud for den nordiske import fra andre nordiske lande (*intra-nordisk import*), Norden indfrier allerede på nuværende tidspunkt ambitionerne. Importen fra andre nordiske lande har ligget forholdsvis stabilt på omkring 20-24 pct. af den samlede import i Norden de sidste 20 år – dog med en svagt aftagende udviklingstendens. På trods af dette tegner udviklingstendensen et billede af, at Norden indfrier ambitionerne i 2030. Samme konklusioner kunne drages i baselinerapporten.

I statusrapporten tegner der sig også et positivt billede for *grænsependling*. Den nordiske indikator for grænsependling er baseret på pendlingen mellem Danmark og Sverige i Øresundsregionen.³³ Vurderingen er således ikke dækkende for grænsependlingen i hele Norden. Opdateret nordisk statistik, som belyser arbejdspendlingen, savnes på nuværende tidspunkt. De nordiske statistikinstitutioner undersøger lige nu mulighederne for at etablere en permanent grænseregional statistik for hele Norden. Det positive billede af grænsependlingen afhænger derudover af, hvad man holder status op imod. I denne rapport er referencepunktet det historiske toppunkt fra 2015. Fra 1997-2008 var pendling i Øresundsregionen støt stigende, hvorefter udviklingen har været mere stillestående med et niveau i 2023 på linje med niveauet i 2010. Udviklingstendensen er svagt stigende.

32. Afvigelse vedr. grænsependling fra baselinerapporten (2021) skyldes, at data er blevet opdateret og opgjort i mere komplet form. Derudover skyldes den markante forskel mellem denne og den tidligere rapport, at toppunktet (det historiske maksimum) er et andet nu, end det var i rapporten fra 2021 (igen grundet et brud på dataserien). De opdaterede data viste et mere positivt billede for år 2019, som nu er tilgængelig.

MERE VIDEN

- Baseline study of cross-border data exchange in the Nordic and Baltic countries (2021): <https://www.norden.org/en/publication/Baseline-study-cross-border-data-exchange-nordic-and-baltic-countries>
- Re-start competence mobility in the Nordic Region (2022): <https://www.norden.org/en/publication/re-start-competence-mobility-nordic-region>
- Kartläggning av gränshinder för nordiskt kulturutbyte (2022): <https://pub.norden.org/nordiskkulturakta2022-06/>
- Gränshinderrådets årsrapport 2022 (2023): <https://www.norden.org/sv/publication/granshinderradets-arsrapport-2022>

33. Afvigelse fra baselinerapporten (2021) skyldes, at data er blevet opdateret og opgjort i mere komplet form. Derudover skyldes den markante forskel mellem denne og den tidligere rapport, at toppunktet (det historiske maksimum) er et andet nu, end det var i 2021 (igen grundet et brud på dataserien). De opdaterede data viste et mere positivt billede for år 2019, som nu er tilgængelig.

Fotos: Common Ground Media

Et socialt bæredygtigt Norden

Sammen vil vi fremme en inkluderende, ligestillet og sammenhængende region med fælles værdier og styrket kulturudveksling og velfærd.

Statusrapporten viser, at Norden overordnet er godt på vej til at realisere ambitionerne om en socialt bæredygtig region. Norden er præget af høj sundhed, høj beskæftigelse, samt tillid og lav kriminalitet.

Dog har Norden dog fortsat rum til forbedring, særligt hvad angår ligestilling mellem kønnene, integration af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet og selvvalgt trivsel. Siden baselinerapporten har statusbilledet for denne strategiske prioritering ikke ændret sig nok til, at nogle indikatorers status har skiftet farve.³⁴

Figuren viser status og udviklingstendens for de 15 indikatorer for et socialt bæredygtigt Norden.

34. Sammenlignet med det opdaterede dashboard.

Sundhed og trivsel	Forventet levetid	Selvurderet helbred	Dødelighed af sygdomme, der kan forebygges og behandles
Ligestilling mellem kønnene	Kønsopdelt arbejdsmarked	Fædres andel af forældreorloven	Kvinder i nationale parlamenter
Mindre ulighed	Økonomisk ulighed	Risiko for fattigdom og social eksklusion	Integration af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet
Fred, retfærdighed og stærke institutioner	Social tillid	Valgdeltagelse	Kriminalitet, vold og vandalisme
Stærkt kulturliv	Import af kulturprodukter fra andre nordiske lande	Offentlige udgifter til kultur	Husholdningernes udgifter til kultur

Find statistikken bag indikatorerne her: <https://www.nordicstatistics.org/areas/nordic-indicators-for-our-vision-2030/>

Status	Udviklingspile
På nuværende tidspunkt indfrier Norden ambitionerne	Norden er på sporet
Der er fortsat udfordringer	Der er moderate forbedringer
Der er betydelige udfordringer	Udviklingen stagnerer
Der er store udfordringer	Udviklingen går den forkerte vej

Statusrapporten peger overordnet på, at sundheden i de nordiske befolkninger er høj. Borgerne trives, er sunde og lever stadig længere med tiden, og færre borgere dør af sygdomme, der kan forebygges og behandles. Det er derfor særligt iøjnefaldende, at de nordiske borgeres selvvurderede helbred i de senere år er blevet forringet.

Statusrapporten peger på, at Norden fortsat har store udfordringer, når det kommer til ligestilling mellem kønnene. Særligt det kønsopdelte arbejdsmarked og fædres andel af forældreloven indfrier ikke ambitionerne og tegner heller ikke til at gøre det frem mod 2030. Mere positivt ser det ud for andelen af kvinder i nationale parlamenter, der allerede nu opfylder ambitionerne.

Norden er som udgangspunkt en region præget af en høj grad af lighed og en lille risiko for fattigdom og social eksklusion. Dermed indfrier Norden allerede nu ambitionerne for området. Dog står Norden overfor store udfordringer i forhold til at integrere ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet, her i særdeleshed kvinder. Frem mod 2030 peger udviklingstendensen på, at situationen vil blive forringet yderligere, hvorfor der foreligger et markant arbejde for at nå i mål med ambitionerne på dette område.

Norden er på nuværende tidspunkt kendetegnet ved en høj social tillid, og hvis udviklingstendensen holder stik, indfries ambitionerne fortsat i 2030. Dog indfrier Norden aktuelt ikke ambitionerne, hvad angår valgdeltagelse og kriminalitet, vold og vandalisme, og vil fortsat heller ikke opfylde ambitionerne frem mod 2030. Der tegner sig dermed et blandet billede på dette fokusområde, som fortsat har behov for yderligere tiltag for at nå i mål.

Status for kulturområdet er blandet i nærværende statusrapport. Offentlige udgifter til kultur og husholdningernes udgifter til kultur indfrier både på nuværende tidspunkt og fremadrettet ambitionerne, mens import af kulturprodukter fra andre nordiske lande ikke er i mål, hverken nu eller frem mod 2030, hvis udviklingstendensen holder stik.

I det følgende beskrives status og udvikling for hvert fokusområde.

Sundhed og trivsel

Norden står stærkt, men udviklingen er stagneret mht. selvvurderet helbred

Forventet levetid	Selvvurderet helbred	Dødelighed af sygdomme, der kan forebygges og behandles
		

Fokusområdet *Sundhed og trivsel* tegner overordnet et positivt billede af sundheden og trivslen samt dødeligheden af sygdomme, der kan forebygges og behandles i Norden, både på nuværende tidspunkt og frem mod år 2030. Dog indfrier borgernes selvvurderede helbred ikke på nuværende tidspunkt ambitionerne og udviklingstendensen er stagnerende for denne indikator. Status for fokusområdet er uændret siden baselinerapporten.

Status er positiv for *forventet levetid* i Norden. Borgerne i Norden bliver i gennemsnit 82,6 år, og den forventede levetid indfrier dermed allerede de nordiske ambitioner. Siden 2019 er levetiden for nordiske borgere steget med 0,6 år. Hvis man ser på fordelingen af forventet levetid på tværs af køn, viser data, at kvinder i gennemsnit lever 84,4 år, imens mænd lever 80,6 år. Udviklingstendensen ser også positiv ud, og holder den stik, vil den gennemsnitlige levealder i Norden være 84,8 år i 2030. Dermed vil Norden også indfri ambitionerne i 2030.

Selvvurderet helbred (fysisk og mental sundhed) viser et relativt positivt statusbillede. Norden ligger bedre end sammenligningslandene, men har fortsat nogle udfordringer at tage hånd om, før ambitionerne er nået. Det selvvurderede helbred varierer på tværs af køn, alder og land vs. by. På tværs af de nordiske lande vurderer mænd deres helbred mere positivt end kvinder. Derudover viser data også, at borgernes selvvurderede helbred er lavere, jo ældre borgeren er. Cirka 30 pct. af de 85-årige eller derover vurderer deres helbred som godt eller meget godt, imens ca. 66 pct af de 16-24-årige gør det samme. Derudover ses der også en forskel på det selvvurderede helbred, alt efter om borgerne bor på landet eller i byen. En større andel af borgere, bosat i byen end på landet, vurderer deres helbred som godt eller meget godt. Derudover er udviklingen stagneret med tendens til et lille fald, hvorfor Norden ikke forventes at indfri ambitionerne i 2030.

Status for *dødelighed af sygdomme, der kan forebygges og behandles* er positiv og Norden indfrier allerede ambitionerne på området. Der er på nuværende tidspunkt 182 pr. 100.000 personer, som dør før alderen 75 år af sygdomme der kan forebygges og behandles. Dødeligheden er faldet støt, siden målingens start i 2011. Den positive udviklingstendens betyder, at Norden også i 2030 forventes at indfri ambitionerne.

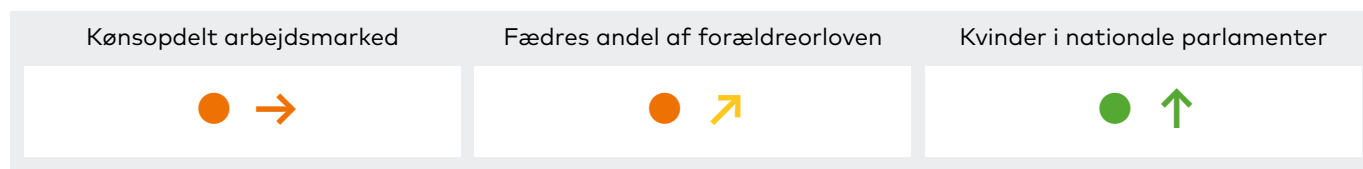
MERE VIDEN

- A cross-Nordic Mapping of Associative Factors to the increase of Mental Distress Among Youth – Nordic co-operation on young people's mental health (2022): <https://www.norden.org/en/publication/cross-nordic-mapping-associative-factors-increase-mental-distress-among-youth>
- Cross-Nordic collaboration and practice examples – Nordic co-operation on young people's mental health (2022): <https://www.norden.org/en/publication/cross-nordic-collaboration-and-practice-examples>
- Alcohol and drug prevention in the Nordic countries – A conference report (2023): <https://www.norden.org/en/publication/alcohol-and-drug-prevention-nordic-countries>
- Bryts isoleringen? Erfarenheter av digitala verktyg inom äldreomsorgen i tre svenska kommuner (2022): <https://www.norden.org/sv/publication/bryts-isoleringen-erfarenheter-av-digitala-verktyg-inom-aldreomsorgen-i-tre-svenska>
- Health literacy in the Nordic countries - Not only a determinant of health, but also a tool for health promotion (2022): <https://www.norden.org/en/publication/health-literacy-nordic-countries>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Ligestilling mellem kønnene

Norden oplever fortsat markante udfordringer på ligestillingsområdet

Der er fortsat betydelige udfordringer for fokusområdet *Ligestilling mellem kønnene*. Selvom kvinders deltagelse i de nationale parlamenter indfrier ambitionerne, er der brug for at tage hånd om et fortsat kønsopdelt arbejdsmarked, hvor udviklingstendensen desuden stagnerer, og desuden fortsat øge fædres andel af barselsorloven.

Det kønsopdelte arbejdsmarked i Norden står overfor betydelige udfordringer.³⁵ 17,8 pct. af de beskæftigede borgere i Norden skulle skifte job, for at fordelingen mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet ville være lige. Udviklingen på området er desuden stagneret, dog med en lille forbedring siden 2019. Udviklingstendensen viser dermed, at Norden ikke vil indfri ambitionerne i 2030, hvis udviklingstendensen holder stik.

Fædres andel af forældreorloven er også en betydelig udfordring. I 2021 tog fædre ca. 23 pct. af barsels- og forældreorlov, sammenlignet med ca. 20 pct. i 2019. Hvis udviklingstendensen holder stik, vil andelen af forældreorloven, som fædre tager, være fordoblet i 2030, sammenlignet med 2009. Dog er dette ikke tilstrækkeligt til at indfri ambitionerne i 2030, og der er derfor brug for at styrke fædres andel af barsels- og forældreorlov yderligere. Det kan her bemærkes, at udviklingen i Finland, Danmark og Sverige forventes at blive påvirket ganske betragteligt i de kommende år af implementeringen af EU's Work-life-balance-direktiv, som blev vedtaget i 2019 med frist for implementering i 2022.

Når vi ser på antallet af *kvinder i nationale parlamenter*, er status positiv. I 2022 var 45,2 pct. af parlamentsmedlemmerne i Norden kvinder, hvilket er en lille stigning siden 2019, hvor andelen var 44,2 pct. Norden indfrier dermed på nuværende tidspunkt ambitionerne for dette område og vil også gøre det frem mod 2030, hvis udviklingstendensen holder stik. På nuværende tidspunkt har Norden relativt flere kvindelige parlamentsmedlemmer end sammenligningslandene, men denne forskel vil mindskes med tiden ifølge udviklingstendensen.

35. Indikatoren er baseret på Karmel and MacLachlan-indekset (IP-index), der kan tolkes som den andel af beskæftigede, der skal bytte arbejde for at opnå en lige fordeling mellem mænd og kvinder i alle brancher på arbejdsmarkedet.

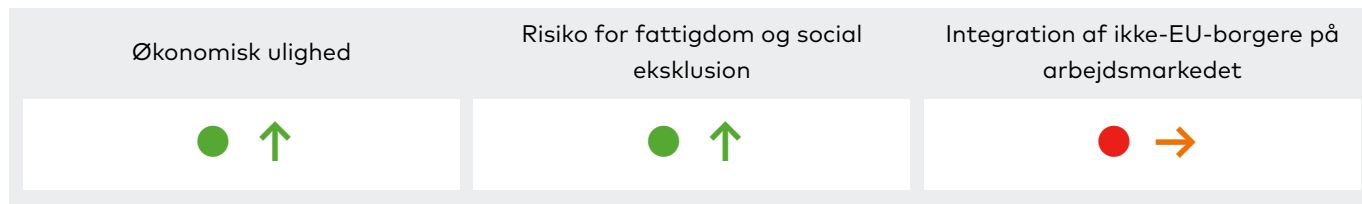
MERE VIDEN

- Labour market attachment in the Nordic countries – Toward a more inclusive labour market in the Nordics? (2023): <https://www.norden.org/en/publication/labour-market-attachment-nordic-countries>
- Gender-equal pensions in the Nordics – What can the Nordic countries learn from each other in order to close the gender pension gap? (2023): <https://www.norden.org/en/publication/gender-equal-pensions-nordics>
- Monitoring Digital Inclusion in the Nordic-Baltic region (2022): <https://www.norden.org/en/publication/monitoring-digital-inclusion-nordic-baltic-region>
- Gender in Nordic Blue Economies – Initial networking results and future academic research (2022): <https://www.norden.org/en/publication/gender-nordic-blue-economies>
- Hatbrott mot LGBTI-personer i Norden. En kartläggning av strategier, arbetssätt och insatser: "[Hatbrott mot LGBTI- personer i Norden](#)"

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Mindre ulighed

Positiv udvikling ift. økonomisk ulighed, men store udfordringer ift. at integrere ikke EU-borgere på arbejdsmarkedet

Status for fokusområdet *Mindre ulighed* viser, at de nordiske samfund overordnet har høj økonomisk lighed med lille risiko for fattigdom og social eksklusion. Norden er dog stadig udfordret, når det kommer til integration af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet. Billedet er dermed en gentagelse af det billede, som baselinerapporten tegnede.

Status for *økonomisk ulighed* (målt på ginikoefficienten) er, at Norden fortsat ligger i toppen blandt verdens lande. Udviklingen er stagneret siden 2004, men har stabiliseret sig på et højt positivt niveau, hvorfor Norden i dag indfrier ambitionerne på området. Selvom udviklingstendensen viser, at den økonomiske ulighed vil stige en smule frem mod 2030, er det ikke nok til, at billedet ændrer sig markant. Det forventes derfor også, at Norden fortsat vil indfri ambitionerne på området i 2030, hvis udviklingstendensen holder stik, ligesom det var tilfældet i baselinerapporten.³⁶

Statusrapporten viser et positivt billede, når det kommer til *risiko for fattigdom og social eksklusion* i Norden. Status er, at andelen af befolkningen, som er i risiko for at ende i fattigdom og blive socialt ekskluderet er 17,2 pct., hvilket er på samme niveau som i 2004. Dermed indfrier Norden på nuværende tidspunkt ambitionerne. Risikoen er nogenlunde den samme på tværs af køn. Derimod er der forskel på de forskellige aldersgrupper, hvor 31,2 pct. af de 16-24-årige og 37,3 pct. af de 25-54-årige (37,3 pct.) er i risiko for fattigdom og social eksklusion, sammenlignet med de ældre aldersgrupper på +55 år, hvor kun 15,6 pct. er i risikoen for fattigdom og social eksklusion. Udviklingstendensen går en smule den forkerte vej, men som det ser ud nu, vil Norden stadigvæk indfri ambitionerne i 2030, hvis udviklingstendensen fortsætter, som den gør nu. Det er dermed et lidt mere positivt billede, der tegner sig i statusrapporten for udviklingstendensen, end det var tilfældet i baselinerapporten.

Der er store udfordringer, når det kommer til *integration af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet* i Norden. Den overordnede udvikling har ikke ændret sig, siden man påbegyndte målingen i 2006, og beskæftigelsesgabet er stadig på 17 pct. Der ligger en yderligere, betydelig udfordring i den markante forskel mellem kønnene, idet beskæftigelsesgabet for kvinder med ikke-EU-baggrund er 22 pct., mens beskæftigelsesgabet for mænd er

12 pct. Dermed er kvinder med ikke-EU-baggrund særligt udfordret på arbejdsmarkedet. Ligeledes viser udviklingstendensen, at udviklingen stagnerer frem mod 2030, og at Norden dermed ikke vil indfri ambitionerne på dette område.

MERE VIDEN

- Combatting long-term unemployment among immigrants beyond the COVID-19 pandemic – Experiences from the Nordic countries (2022): <https://www.norden.org/en/publication/combating-long-term-unemployment-among-immigrants-beyond-covid-19-pandemic>
- Gender-equal pensions in the Nordics – What can the Nordic countries learn from each other in order to close the gender pension gap? (2023): <https://www.norden.org/en/publication/gender-equal-pensions-nordics>
- Labour market attachment in the Nordic countries – Toward a more inclusive labour market in the Nordics? (2023): <https://www.norden.org/en/publication/labour-market-attachment-nordic-countries>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

36. <https://cepos.dk/abcepos-artikler/0004-danmark-har-den-7-laveste-ulighed-blandt-oecd-landene>

Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Den sociale tillid i Norden er høj, men der er fortsat forbedringsrum for valgdeltagelse og forebyggelse af kriminalitet, vold og vandalisme

Social tillid	Valgdeltagelse	Kriminalitet, vold og vandalisme
		

De tre indikatorer knyttet til *Fred, retfærdighed og stærke institutioner* peger på, at de nordiske samfund bygger på en stærk *social tillid*, men fortsat har udfordringer i forhold til status og udviklingstendensen for *valgdeltagelse* og *kriminalitet, vold og vandalisme*. Overordnet set er status for fred, retfærdighed og stærke institutioner mere eller mindre uændret siden baselinerapporten.

På nuværende tidspunkt indfrier *social tillid* blandt borgerne i Norden ambitionerne. Overordnet set har den gennemsnitlige sociale tillid i Norden ikke ændret sig markant, siden målingen begyndte i 2002. Norden står stærkere end sammenligningslandene på dette område, både nu og ved fremskrivning til 2030. Derudover er der på tværs af køn ikke store udsving i forhold til social tillid. Norden vurderes også at ville indfri ambitionerne i 2030, hvis udviklingstendensen holder stik. Der er ikke data for social tillid på tværs af alder og region.

Valgdeltagelse til de nationale parlamentsvalg i Norden tegner et forholdsvis positivt billede med en valgdeltagelse på 75 pct. (2021), med fortsat plads til forbedringer. Det er noget bedre end sammenligningslandene, hvor valgdeltagelsen er på 60 pct. (2021). Udviklingen i Norden er dog stagnerende, med tendens til et lille fald. Dermed vurderes det ikke, at Norden vil indfri ambitionerne i 2030, hvis udviklingstendensen holder stik.

Norden er godt på vej, når det kommer til at sænke andelen af befolkningen, som rapporterer problemer med *kriminalitet, vold og vandalisme*.³⁷ Statusrapporten viser, at omkring 7,7 pct. af borgerne i Norden rapporterer om problemer med kriminalitet, vold og vandalisme. Den positive udvikling er dog ikke tilstrækkelig til, at Norden indfrier ambitionerne, hverken nu eller frem mod 2030, hvis udviklingstendensen holder stik. Der er dermed fortsat udfordringer på området på trods af, at Norden står en smule mere positivt, end det var tilfældet i baselinerapporten.

37. Henviser til situationer, hvor borgerne oplever, at kriminalitet, vold eller vandalisme udgør et problem for husstanden, men ikke nødvendigvis, at denne relateret sig direkte til personlige oplevelser, eller at der er tale om vold i nære relationer. For yderligere uddybning se: <https://www.norden.org/en/declaration/our-vision-2030>

MERE VIDEN

- En nordisk tilgang til den demokratiske debat i tech-giganternes tidsalder: <https://www.norden.org/da/publication/en-nordisk-tilgang-til-den-demokratiske-debat-i-tech-giganternes-tidsalder>
- Everyday Life in the Culture of Surveillance (2023): <https://www.norden.org/en/publication/everyday-life-culture-surveillance>
- "When neo-Nazis march on Norwegian streets, you hear a lot of Swedish" – Pan-Nordic and transnational dimensions of right-wing extremism (2023): <https://www.norden.org/en/publication/when-neo-nazis-march-norwegian-streets-you-hear-lot-swedish>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Stærkt kulturliv

Import af kulturprodukter fra andre nordiske lande er stærkt udfordret

Import af kulturprodukter fra andre nordiske lande	Offentlige udgifter til kultur	Husholdningernes udgifter til kultur
		

Der tegner sig overordnet et positivt billede for et *Stærkt kulturliv* i Norden. Norden indfrier allerede på nuværende tidspunkt ambitionerne for både *husholdningernes og offentlige udgifter til kultur*. Dog indfrier Norden ikke ambitionerne for *import af kulturprodukter fra andre nordiske lande*, hvor udviklingstendensen desuden er negativ. Dette billede var også tilfældet i baselinerapporten.

Importen af fysiske kulturprodukter (fx kunst og bøger) fra andre nordiske lande, baseret på data fra Danmark, Sverige og Finland, udgjorde 20,2 pct af den samlede import af kulturprodukter i Norden i 2021. Dette ligger markant under det historiske maksimum på 31,7 pct. fra 2004. Overordnet går udviklingstendensen derudover fortsat den forkerte vej, og Norden vil derfor ikke indfri ambitionerne i 2030, hvis tendensen holder stik. Der er dermed fortsat udfordringer på området, trods en lille positiv udvikling siden baselinerapporten.

Offentlige udgifter til kultur indfrier i statusrapporten Nordens ambitioner. Dette billede har været nogenlunde stabilt siden 2005. Nordens offentlige udgifter ligger et stykke over niveauet for sammenligningslandene. Ifølge udviklingstendensen vil sammenligningslandenes offentlige udgifter til kultur stagnere i fremtiden, imens Nordens udgifter ser ud til at stige. Dermed vil forskellen mellem Norden og sammenligningslandene øges fremadrettet samtidig med, at Norden også i 2030 vil indfri ambitionerne.

Husholdningernes udgifter til kultur viser også et overordnet positivt billede, ambitionerne opfyldes stadig for denne indikator på nuværende tidspunkt. Husholdningernes udgifter til kultur i Norden forventes, ifølge udviklingstendensen, at stige, hvorfor Norden, også i 2030, forventes at indfri ambitionerne for denne indikator.³⁸ Husholdningernes udgifter er faldet en smule i forhold til baselinerapporten, hvilket formentlig delvist kan tilskrives covid-19-pandemien, hvor mange kulturtilbud har været nedlukket. Dette fald er dog ikke stort nok til at ændre ved det overordnede positive billede.

38. Det skal dog bemærkes, at der i denne udviklingstendens er udeladt 2020-værdier, grundet covid-19.

MERE VIDEN

- Delaktighet i kulturlivet i Norden – En kunskapsöversikt med utgångspunkt i kulturvaneundersökningar och forskningen om kulturpolitik (2022): <https://www.norden.org/sv/publication/delaktighet-i-kulturlivet-i-norden>
- Changing the system – promoting cultural sustainable development and diversity - Expert opinions from the Culture and Arts Policy Dialogues between Canada and the Nordics in 2021 (2022): <https://www.norden.org/en/publication/changing-system-promoting-cultural-sustainable-development-and-diversity>
- Cultural policy in the Nordic welfare states: aims and functions of public funding for culture (2022): <https://www.norden.org/en/publication/cultural-policy-nordic-welfare-states-aims-and-functions-public-funding-culture>
- Konstens och kulturens frihet i Norden – En kunskapsöversikt med utgångspunkt i forskningen om kulturpolitik (2022): <https://www.norden.org/sv/publication/kstens-och-kulturens-frihet-i-norden>

Find mere viden her: <https://www.norden.org/da/publikationer>

Metode

Til fastlæggelse af statusrapporten har Rambøll Management Consulting taget udgangspunkt i samme vurderingsmodel, som der blev brugt i forbindelse med baselinerapporten 2021. Vurderingsmodellen bygger på internationalt etablerede målemetoder for bæredygtighed, der er udviklet af EU, FN og Bertelsmann Stiftung som led i Agenda 2030.

Vurderingsmodellen, der blev udviklet i forbindelse med baselinerapporten, blev udarbejdet i samarbejde med en ekspertgruppe, der kvalificerede og validerede udkastet.

Nedenfor beskrives vurderingsmodellen og udviklingsprocessen nærmere.

Sammenligning med baselinerapporten

Denne statusrapport udgør det første grundlag for sammenligningen frem mod 2030. Statusrapporten vil derfor, hvor det vurderes relevant, blive sammenlignet med baselinerapporten.

Det er dog nogle forbehold, der skal tages i betragtning ved sammenligning af resultater for hhv. *status* og *udviklingstendenser* i de to rapporter. For visse indikatorer i baselinerapporten er status baseret på en fremskrivning af den historiske udvikling, da faktisk data for baselineåret (2019) ikke var tilgængeligt. Derfor kan den beskrivelse, der blev lavet i baselinerapporten, afvige fra den faktiske virkelighed, som udspillede sig efter udgivelsen af rapporten.

Helt konkret vil der være tilfælde, hvor skaleringen – og i nogle tilfælde trafiklysscoren – for de enkelte indikatorer, der blev rapporteret i baselinerapporten, har vist sig at udvikle sig anderledes end det, modellen fremskrev. Det betyder ikke, at baselinerapporten ikke er relevant.

Tværtimod. Det er et udtryk for, at vores viden og forståelse af billedet er blevet forbedret siden den sidste rapport. I denne statusrapport vil det blive angivet i fodnoter, hvornår resultaterne fra baselinerapporten viser sig at være anderledes end det, Bilag 3 viser. Derudover viser Bilag 3 statusboards for de opdaterede målinger af status samt udviklingstendenserne fra baselinerapporten.

Den valgte model til denne rapport er følsom overfor valget af grænser og ekstreme værdier i begge ender af fordelingen. Hvis det historiske toppunkt/lavpunkt og/eller værdierne for de bedst præsterende EU- eller OECD-lande har ændret sig markant i perioden mellem baselinerapporten og statusrapporten, vil det have betydning for modellen – og dermed også sammenligningsgrundlaget.

I de tilfælde, hvor covid-19 (eller andre usædvanlige faktorer) ikke er et udtryk for den faktiske udviklingstendens, vil disse outliers blive fjernet fra beregningen af udviklingstendensen. Dette vil også blive angivet i fodnoter, når det er tilfældet.

Vurderingsmodellen

Metoden for vurdering af status tager afsæt i eksisterende tilgange på feltet, og den endelige vurderingsmodel er sammensat af fire byggeklodser:

A: Fastlæggelse af øvre og nedre referencepunkt: For at gøre status og udvikling for de 45 indikatorer målbare er der fastlagt en øvre og nedre grænseværdi (bilag 2). Metoden tager afsæt i en 4-trins trappemodel suppleret af principperne om, at målingen skal være ambitiøs, realistisk og meningsfuld i nordisk kontekst. De fire trin for at fastsætte referencepunkterne er: 1) Nordiske landes målsætninger (vægtet efter befolkningsstørrelse); 2) SDG eller andre internationale målsætninger, som Norden har tilsluttet sig; 3) bedst præsterende EU- eller OECD-lande eller det historiske toppunkt for Norden eller 4) tekniske yderpunkter af skalaen.

B: Skalering og trafiklysscoring: Modellens præsentation af status og udvikling for målopfyldelse tager afsæt i skalerings- og farvekodningsmetoden, som baserer sig på den årlige SDG Development Report (SDR). Afstanden mellem den øvre og nedre grænse skales fra 0-100, og der tildeles herefter en score i dette spænd med afsæt i fire lige store kvartiler. Med dette afsæt illustreres status og udvikling for indikatoren gennem en 'trafiklysvisualisering':

Status: Grøn svarer til en skalering fra 75,1-100; gul svarer til en skalering mellem 50,1-75; orange svarer til en skalering mellem 25,1-50 og rød til en skalering mellem 0-25.

Udviklingspil: Baseres på en simpel historisk fremskrivning af udviklingstendensen og kan derfor alene ses som et fingerpeg om den fremadrettede udvikling. Grøn pil betyder, at indikatoren i 2030 er inden for det grønne statusfelt (75,1-100); Gul pil, at indikatorens fremskrivning bevæger sig mod det øvre referencepunkt ($>0,5$ pct.), men ikke nok til at nå det grønne statusfelt i 2030; Orange pil, at indikatorens udvikling stagnerer ($-0,5$ - $0,5$ pct.); Rød pil, at udviklingen bevæger sig mod det nedre referencepunkt ($>0,5$ pct.).

C: Etablering af modellens benchmark: For at etablere et sammenligningsgrundlag for den nordiske status og udvikling for målopnåelse af indikatorer indhentes der data for top-5 præsterende og sammenlignelige OECD-lande. Der er sammensat af en gruppe af sammenlignelige lande for hver af de tre strategiske prioriteringer. Gruppen af sammenlignelige lande opdateres for hver måling, så de bedst matcher situationen på det givne tidspunkt. Derfor er gruppen af sammenlignelige lande i baselinerapporten ikke nødvendigvis den samme som ved statusrapporterne.

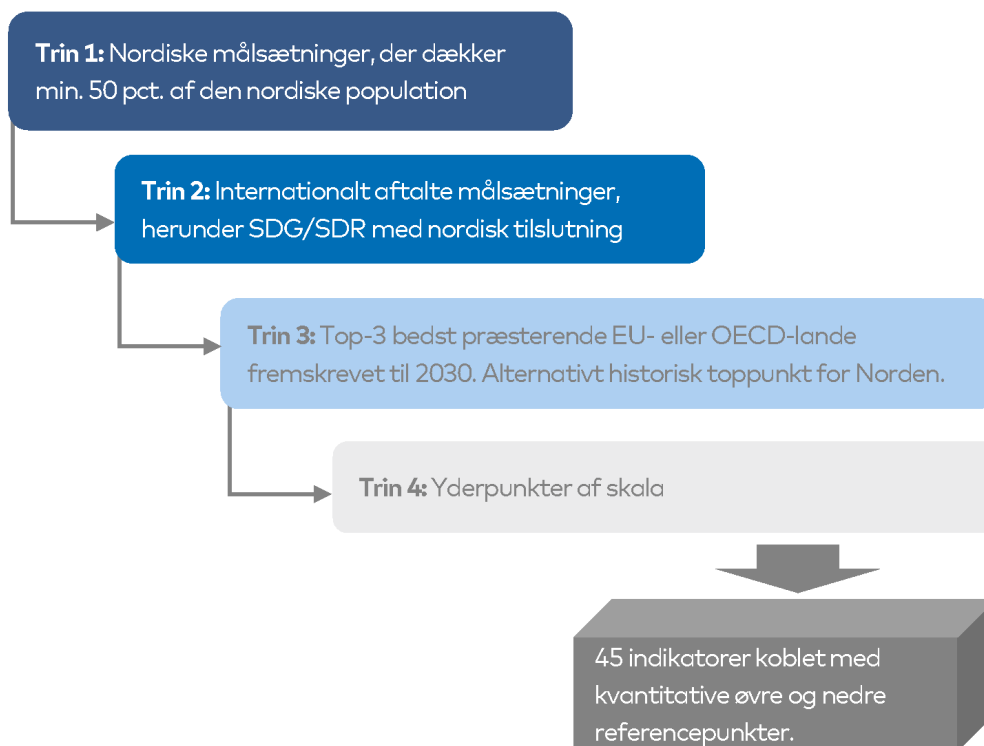
D: Ulighedsvurdering: Der sker en vurdering af uligheder i forhold til køn, alder og/eller regionale uligheder for de udviklingsindikatorer, hvor data er tilgængelige. Vurderingen er baseret på Theill-indekset og understøttes af supplerende statistiske data. Ulighedsvurderingen er alene deskriptiv.

Output af statusrapporten er en farvebaseret statusvurdering og udviklingspile³⁹ for hver af de 45 nordiske indikatorer. Farver for henholdsvis status og udviklingspile skal forstås som følger:

A: Fastsættelse af øvre og nedre grænse for NMR-indikatorer

Fundamentet for modellen er at kunne holde den tidligere, nuværende og fremtidige status op imod konkrete og kvantificerbare referencepunkter for hver af de 45 indikatorer. For at muliggøre dette, er det nødvendigt at knytte en kvantitativ øvre og nedre grænse til indikatoren. Fastsættelsen af den øvre grænse gøres ved brug af en prioriteringstrappe med afsæt i metoden, udviklet i forbindelse med SDG Development Report (SDR). Prioriteringstrappen består af fire fastsættelsesmetoder for referencepunktet, hvor den øverste er at foretrække. Hvis ikke muligt, rykkes der til det næste trin osv. Der er anvendt metoder til fastlæggelse af referencepunkter, der anvendes globalt og i de nordiske lande. Det sikrer, at statusrapporten er baseret på bredt accepterede målsætninger.

Et overblik over prioriteringstrappen for de øvre referencepunkter er illustreret nedenfor.

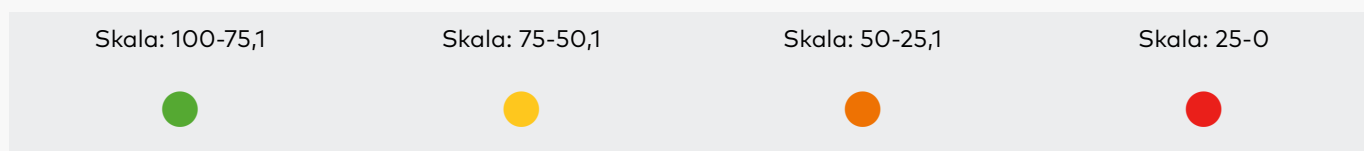
Det nedre referencepunkt fastlægges ud fra enten en vægtet middelværdi for de ringest præsterende EU- eller OECD-lande, et teknisk minimum for indikatoren eller et historisk lavpunkt for Norden. Det nedre referencepunkt er fastlagt med afsæt i det øvre referencepunkt, og hvad der her vurderes

39. Udviklingspilene er baseret på en simpel fremskrivning af den historiske trend uden at inddrage andre variable. Dermed giver udviklingspilene blot et fingerpeg om den videre udvikling.

at være ambitiøst, realistisk og nyttigt for den givne indikator i nordisk kontekst.

B: Modellens 'trafiklysvisualisering' af status og udvikling

Den næste byggekreds i modellen indebærer en re-skalering (normalisering) af den nedre og øvre grænse (fra step A) for hver indikator til en skala fra 0-100. Det er på denne skala, at indikatorens status i forhold til målopnåelse og udvikling visualiseres i modellen ved brug af en trinopdelt farvekode (trafiklys). Farven angiver, hvor 'langt' de nordiske lande er fra at nå det aggregerede øvre referencepunkt. Skaleringsmetoden og farvekodeinddelingen bygger på Sustainable Development Solutions Network (SDSN) og Bertelsmann Stiftung i deres årlige SDG Development Report (SDR). Her opdeles skalaen fra 0-100 i fire lige store kvartiler, som illustreret nedenfor.

Udviklingspil: Ud over en status for Nordens aktuelle score på de enkelte indikatorer foretages der en simpel fremskrivning af den historiske udvikling i indikatorens målopfyldelse. Fremskrivningen vises som en trendlinje og pile, der med både retning og farve viser, om udviklingen i indikatoren understøtter målopnåelsen frem mod målet i 2030. Dette kan bidrage som vejviser for, om nordiske indsatser har haft den ønskede indvirkning, men samtidig også om der er indikatorer, hvor yderligere indsatser bør målrettes eller styrkes. Udviklingen tildeles en farve efter følgende kriterier:

Grøn pil = ved fremskrivning af indikatoren til 2030 er status inden for det grønne felt (75,1-100 pct.). Udviklingen vurderes at være på sporet.

Gul pil = ved fremskrivning af indikatoren til 2030 er udviklingen positiv, dvs. over 0,5 pct. forbedring mod det øvre referencepunkt, men ikke tilstrækkeligt til at opnå en placering i det grønne felt, dvs. 75,1-100 pct. i 2030. Udviklingen vurderes at være moderat positiv eller med moderate forbedringer.

Orange pil = ved fremskrivning af indikatoren til 2030 er udviklingen stagnerende inden for et spænd på -0,5-0,5 pct. Udviklingen stagnerer.

Rød pil = ved fremskrivning af indikatoren er udviklingen negativ med en udvikling på over 0,5 pct. i retning mod det nedre referencepunkt. Udviklingen går den forkerte vej.

Farverne betegner i statusrapporten som følger:

Status		Udviklingspile	
	På nuværende tidspunkt indfrier Norden ambitionerne		Norden er på sporet
	Der er fortsat udfordringer		Der er moderate forbedringer
	Der er betydelige udfordringer		Udviklingen stagnerer
	Der er store udfordringer		Udviklingen går den forkerte vej

C: Fastsettelse af sammenligningsgrundlag (benchmark-lande)

Ud over at fremlægge en status og udvikling for nordisk scoring på de 45 NMR-indikatorer vil modellen også fremlægge et benchmark, hvor den absolutte nordiske score og udvikling sættes i forhold til niveauet og retningen i en gruppe af sammenlignelige lande. Med afsæt i Nordisk Ministerråds ambition om at blive den mest bæredygtige og integrerede region i verden etableres modellens benchmark ud fra de top-5 præsterende OECD-lande, der er samfundsøkonomisk sammenlignelige med de nordiske lande. Med 'sammenlignelige' menes de lande, der kun i lav grad varierer fra lande i Norden på en række relevante og forklarende makroøkonomiske parametre. Der er fastlagt en gruppe af sammenlignelige lande for hver af de strategiske prioriteringer. De sammenlignelige lande for hver strategisk prioritering er blevet opdateret siden baslinerapporten, men størstedelen af landene er de samme. For hver strategisk prioritering er der udvalgt fem relevante og meningsfulde sammenligningslande ud fra makroøkonomiske parametre som købekraftsparitet, BNP per capita, investeringsandel i sundhed og uddannelse, ulighed (Ginikoefficient) m.m. Gruppen af sammenlignelige lande for hver strategisk prioritering fremgår nedenfor:

Et grønt Norden: Østrig, Tyskland, Letland, Litauen, Portugal, Schweiz og Storbritannien.

Et konkurrencedygtigt Norden: Østrig, Belgien, Holland, Canada, Tjekkiet, Tyskland, Frankrig.

Et socialt bæredygtigt Norden: Østrig, Belgien, Tjekkiet, Canada, Frankrig, Tyskland og Holland.

D: Vurdering af uligheder i relation til køn, alder og region ('Leave no one behind')

I modellens sidste udviklingsstep vurderes det, om der er en betydelig forskel på målopfyldelse set i forhold til aldersgrupper, køn og region, hvor det er relevant, og data er tilgængelig. Det skal ses i forlængelse af Agenda 2030's fokus på 'Leave No One Behind' og vil tydeliggøre, om alle samfundsgrupper er ligeligt inkluderet i relation til den pågældende indikator.

Ulighedsanalysen er baseret på et Theill-indeks, der muliggør en vurdering af størrelsen af uligheder. Theil-indekset er et specialtilfælde af det generaliserede entropy-indeks og beregnes på følgende måde:

$$T = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \frac{y_i}{\bar{y}} \ln \left(\frac{y_i}{\bar{y}} \right), \quad \bar{y} \neq 0, y_i > 0, T \in (0, \infty)$$

Hvor N er antal kategorier, eksempelvis antal regioner, y_i er den relevante variabel, som vi undersøger ulighed for, i den i 'te-kategori, eksempelvis beskæftigelsesfrekvensen i den i 'te-region. $\bar{y}$ er middelværdien på tværs af kategorierne.

Ved perfekt lighed vil indekset være lig med nul, $T = 0$. Indekset er i teorien ubundet og kan derfor gå mod uendelig, men i praksis vil den øvre grænse være givet ved $LN(N)$ ¹⁶, som vi kan benytte til at definere total ulighed.

En tilsvarende tilgang har blandt andet været anvendt af OECD til at give en indikation på ulighed mellem regioner. Det er blandt andet en styrke, at indekset giver mulighed for at sammenligne graden af ulighed på tværs af indikatorer.

Vurderingen tager udgangspunkt i data fremsendt af Nordisk Ministerråd, suppleret med indsamling af statistiske data fra anerkendte offentlige databaser (bl.a. Danmarks Statistik, Statistisk Sentralbyrå etc.).

Kvalificering af statusrapporten

Opdateringen af data til statusrapporten er lavet af eksperter fra konsulenthuset, Statisticon AB, der specialiserer sig i statistik og dataarbejde.

Rambøll Management Consulting har i den forbindelse analyseret den modtagne data med henblik på en opdateret status og valideret resultaterne med Statisticon og Nordisk Ministerråd med henblik på metodiske spørgsmål.

Resultaterne af statusrapporten og den detaljerede vurderingsmodel er blevet præsenteret for Nordisk Ministerråd af flere omgange med henblik på kommentering og tilretninger. Den endelige rapport inkl. en detaljeret opdateret metodebeskrivelse er overdraget til Nordisk Ministerråd til brug ved senere opdateringer af statusrapporten.

Bilag 1 – Nordiske indikatorer for Vores Vision 2030 (NMR)

A green Nordic Region

No.	Indicator	Description
Climate action (SDG 13)		
1.1.1	Emission of greenhouse gases*13.2.2	The trend for total territorial greenhouse gas emissions (including international aviation).
1.1.2	Emission of consumptionbased GHGs*13.2.2 Data only available for Sweden at present.	The trend for total consumption-based greenhouse gas emissions.
1.1.3	Extent of Arctic ice	Number of km ² of the Arctic covered by ice.
Affordable and clean energy (SDG 7)		
1.2.1	Proportion of gross energy consumption provided by renewable energy*7.2.1	The proportion of gross energy from renewables.
1.2.2	Energy use in relation to GDP*7.3.1	The relationship between energy supply and economic output (GDP). A lower ratio indicates that less energy is used to produce one unit of GDP. GDP is expressed at fixed prices.
1.2.3	Emission intensity from greenhouse gases from energy use	Progress since 2000 on the relationship between energy-related greenhouse gas emissions and gross domestic energy consumption (in tonnes of CO ₂ equivalents).
Responsible consumption and production (SDG 12)		
1.3.1	Material footprint per inhabitant*8.4.1/12.2.1	The material footprint is the amount of primary material required to cater for a country's total material demands. The per capita material footprint describes the average material use for a country's total material demand.
1.3.2	Degree of recycling of municipal waste*12.5.1	The proportion of total generated municipal waste that is recycled.
1.3.3	Number of registered ecolabel licences	The number of registered licenses for the Nordic Swan ecolabel on 31 December each year.
Life on land (SDG 15)**		
1.4.1	Renewable energy share of the gross energy use*15.1.2	The proportion of land protected in accordance with Natura 2000 (Denmark, Finland, and Sweden); national parks, nature reserves, and protected habitats (Iceland); and national parks, nature reserves, and protected landscape areas (Norway).
1.4.2	Proportion of organic agricultural land*2.4.1	The proportion of agricultural land used for organic farming (productive and sustainable).
1.4.3	Common birds in agricultural landscapes*15.5.1	Common farmland bird index. An index of the presence of common birds in agricultural landscapes, selected by the national ornithology organisations. Index 2000 = 100.
Life below water (SDG 14)***		
1.5.1	Protected marine areas (total area)*14.5.1	Marine areas protected in accordance with Natura 2000 (Denmark, Finland, and Sweden). Norway: Marine areas protected.

1.5.2	Eutrophication of the Baltic Sea* ^{14.1.1}	Tonnes of nitrogen and phosphorus added to the Baltic Sea p.a. The measurements are taken from seven areas, from the Gulf of Bothnia in the north to the Kattegat between Denmark and Sweden in the south. The measurement reflects the total added from the air and watercourses.
1.5.3	Fish stocks in the Arctic Ocean and the Barents Sea* ^{14.4.1}	Total stocks of cod, herring and blue whiting in the northeast Arctic and Barents Sea (thousands of tonnes).

** Linked to Zero Hunger (SDG 2). *** Connected to Clean Water and Sanitation for All (SDG 6).

A competitive Nordic Region

No.	Indicator	Description
Quality education (SDG 4)		
2.1.1	Level of education attained: college/university education* ^{4.1.2}	The proportion of the population aged 30–34 who have completed post-secondary school education.
2.1.2	People who leave education prematurely	The proportion of the population aged 18–24 who drop out of education.
2.1.3	Adult participation in continuing education* ^{4.3.1}	The proportion of adults aged 25–64 who have participated in continuing education during the past four weeks. Participation in education is a measure of lifelong learning.
Decent work and economic growth (SDG 8)		
2.2.1	Employment rate	The proportion of the population aged 15–64 in employment.
2.2.2	Share of employment in private companies related to the circular economy (and bioeconomy)	The proportion of the total workforce employed in recycling, repair and reuse and rental and leasing.
2.2.3	Annual GDP growth* ^{8.1.1}	The percentage change in GDP p.a. in fixed prices. Fixed prices (instead of current prices) remove the effects of price fluctuations, and the series shows the change in GDP volume.
Industry, innovation, infrastructure (SDG 9)		
2.3.1	Expenditure on research and development as a share of GDP* ^{9.5.1}	Total “in-house expenditure” on research and development as a percentage of GDP. Intramural/“in-house” R&D expenditure consists of all current and fixed expenditure for research and development during a specific period, regardless of the source of the funding.
2.3.2	Number of patent applications in environmental technology	The number of patent applications to EPO in areas classified by the OECD as “Selected environmental-related technologies”.
2.3.3	Digital Economy and Society Index (DESI)	Based on a weighting of 37 measures, DESI looks at countries' overall digital performance and progress in terms of digital competitiveness.
Sustainable cities and communities (SDG 11)		
2.4.1	Proportion of total passenger transport on buses and trains* ^{11.2.1}	The proportion of all passenger transport on public transport expressed in passenger kilometres (pkm). Public transport refers to buses and trains. Total passenger transport includes cars, buses, and trains.
2.4.2	Exposure to airborne particulate matter pollutants in urban areas* ^{11.6.2}	The annual average concentration of particles smaller than 2.5 µm in the air in urban areas. Weighted in proportion to population size.

2.4.3	Average proportion of public open spaces in cities in the built environment **11.7.1	No statistics are available for this indicator at the moment.
Freedom of movement		
2.5.1	Intra-Nordic immigration	Migration per 10,000 of the population from one Nordic country to another.
2.5.2	Imports of goods from Nordic countries	The proportion of total imports of goods that come from other Nordic countries.
2.5.3	Nordic region work-related commuting across Nordic national borders	The indicator measures the number of people who commute to work across the borders in the Öresund region – between Denmark and Sweden.

A socially sustainable Nordic Region

No.	Indicator	Description
Good health and well-being (SDG 3)		
3.1.1	Average life expectancy at birth	The anticipated life expectancy at birth.
3.1.2	Self-rated health	The proportion of people who rate their health as good or very good.
3.1.3	Mortality before the age of 75 from diseases that can be prevented and cured	The number of deaths from specific diseases per 100,000 people aged 0–75. The age distribution is standardised to facilitate national comparisons. The diseases included are those deemed curable or preventable.
Gender equality (SDG 5)		
3.2.1	Gender-segregated labour market	Standardised index/the Karmel MacLachlan index (IP). Proportion of the workforce that would need to change jobs in order to achieve an equal share of men and women in their occupations.
3.2.2	Fathers' share of parental leave	Fathers' share of parental leave.
3.2.3	Proportion of women in national parliaments*5.5.1	The proportion of women MPs.
Reduced inequalities (SDG 10) ****		
3.3.1	Gini coefficient	The Gini coefficient is an economic measure of inequality (e.g. income distribution).
3.3.2	Proportion of people living at risk of poverty and social exclusion	A summary measurement based on the following criteria: (1) people below the poverty threshold (60% of national median disposable income after social transfers); (2) severe material poverty; and (3) households with very low labour intensity.
3.3.3	Difference in unemployment/inactivity between those born outside the EU and those born in the country	The difference between the proportion of unemployed or inactive people who were born outside the EU compared with those born in the country concerned.
Peace, justice and strong institutions (SDG 16)		
3.4.1	Social trust	Ten-point scale showing the level of trust people have in other people in general. The scale goes from 0 (no trust) to 10 (belief that most people are trustworthy).

3.4.2	Electoral turnout in national parliaments	The proportion of the electorate that casts a vote (valid, blank and invalid votes).
3.4.3	Proportion of the population who experience problems with crime, violence, and vandalism*16.2.1	The proportion of the population who report experiencing problems with crime, violence or vandalism in their local area.
Strong cultural scene		
3.5.1	Imports of culture-related goods from Nordic countries	The proportion of culture-related goods imported from other Nordic countries.
3.5.2	Public expenditure on culture as a share of GDP	The share of public spending (by national, regional and local government) allocated to culture.
3.5.3	Household cultural expenditure, index (2015 = 100)	Household expenditure on recreation and culture in fixed prices compared with 2015. The spending is seen as an approximation of participation levels in cultural activities.

**** Linked to No Poverty (SDG 1).

Bilag 2 – Referencepunkter

A green Nordic Region

No.	Indicator	Step	Upper boundary	Lower boundary	Method used to set the boundaries
Climate action (SDG 13)					
1.1.1	Emission of greenhouse gasses	1	61% reduction compared to 1990-levels	Emission volume as in 1990	Upper boundary: Weighted average of the Nordic countries national 2030-targets. Lower boundary: Emission as in the reference year used in the Paris Agreement.
1.1.2	Emission of consumption-based GHGs	2	37.485 thousand tonnes	96.114 thousand tonnes	Upper boundary: 61% reduction of 2011 level (historical maximum since 2010). Lower boundary: Historical maximum since 2010.
1.1.3	Expanse of the Arctic ice coverage	3	16,3 mio km ²	0,0	Upper boundary: The upper bound is set as the historical maximum in since 1979 with respect to the levels measured in marts. The upper boundary is therefore not an average between marts and september*. Lower boundary: Technical Minimum.
Sustainable Energy (SDG 7)					
1.2.1	Renewable energy share of the gross energy use	1	89,4%	3,0%	Upper boundary: Weighted national Nordic targets. Lower boundary: As defined in the SDR-report.
1.2.2	Energy use in relation to GDP	2	74,5	110,4	Upper boundary: EU-defined target - Reduction in energy usage of 32,5 pct. Lower boundary: 2018-levels as this is reference point from the reduction.
1.2.3	Emission intensity of greenhouse gases from energy use	2	0,0	117,4	Upper boundary: SDR-report, using a Technical optimum Index (2000 = 100). Lower boundary: Historical maximum value Index (2000 = 100).
Sustainable consumption and production (SDG 12)					
1.3.1	Material footprint per inhabitant	4	14,54	47,07	Upper boundary: Weighted average of the 3 OECD-countries with the lowest footprint, forecasted to 2030. Lower boundary: Weighted average of the 3 OECD-countries with the highest footprint, forecasted to 2030.
1.3.2	Degree of recycling of municipal waste	2	60%	0%	Upper boundary: EU-defined target. Lower boundary: Technical minimum.
1.3.3	Number of registered ecolabelling licenses	4	3.288	0	Upper boundary: A continued historical growth. I.e. the 2019 number of licenses has been forecasted to the number that would result in 2030 assuming the same avg. Yearly growth rate. Lower boundary: Technical minimum.

Life on land (SDG 15)					
1.4.1	Proportion of protected land areas (in relation to the country's total area)	2	30%	0%	Upper boundary: EU-defined target, as no national targets have been found. Lower boundary: Technical minimum.
1.4.2	Proportion of organic agricultural land	2	25%	0%	Upper boundary: EU-defined target, as no national targets have been found. Lower boundary: Technical minimum.
1.4.3	Common birds in agricultural landscapes	2/3	100	0	Upper boundary: Index of 100 (2000 as historical maximum). Lower boundary: Technical minimum.
Life in the ocean (SDG 14)					
1.5.1	Protected marine area (total area)	2	30% (corresponding to an area of 108 272 km ²)	0%	Upper boundary: EU-defined target, as no national targets have been found. Lower boundary: Technical minimum.
1.5.2	Eutrophication of the Baltic Sea	3	813 925 ton per year	1 124 725 ton per year	Upper boundary: Max. allowable input, MAI (of N and P) to the area per year, defined by HELCOM. Lower boundary: Historical max. Discharge (of N and P both).
1.5.3	Northeast Atlantic Catches, by fish species	3	21.359	0	Upper boundary: Historical Maximum. Lower boundary: Technical minimum.

* https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/arctic-sea-ice-extent-6#tab-chart_1

A competitive Nordic Region

No.	Indicator	Step	Upper boundary	Lower boundary	Method used to set the boundaries
Good education for all (SDG 4)					
2.1.1	Level of education attained: college / university education	4	59,8%	0%	Upper boundary: The weighted average performance for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030. Lower boundary: Technical minimum
2.1.2	People who leave education prematurely	4	0,6%	11,6%	Upper boundary: The weighted average performance for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030. Lower boundary: Historical Maximum
2.1.3	Adult participation in continuing education	4	34,6%	0%	Upper boundary: The weighted average performance for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030. Lower boundary: Technical minimum
Decent work and sustainable economic growth (SDG 8)					
2.2.1	Degree of employment	2	80,4%	57,4%	Upper boundary: The weighted average for the top 3 performing OECD countries, forecasted to 2030 Lower boundary: The weighted average for the lowest 3 performing OECD countries, forecasted to 2030
2.2.2	Proportion of employment in private companies related to the circular economy	4	2,9%	0,0%	Upper boundary: Weighted average of the top 3 EU performing countries, forecasted to 2030 Lower boundary: Technical minimum
2.2.3	Annual GDP growth	2	5,1%	0,4%	Upper boundary: The weighted average for the top 3 performing OECD countries, forecasted to 2030. Lower boundary: Historical minimum for the Nordic region in the period 2000-2017.
Sustainable industry, innovation, and infrastructure (SDG 9)					
2.3.1	Expenditure on research and development as a share of GDP	2	3,7%	0,0%	Upper boundary: Best performing OECD countries Lower boundary: Technical Minimum
2.3.2	Number of patent applications in environmental-related technology	4	5,43 per 100 000 inhabitants	0 per 100 000 inhabitants	Upper boundary: Weighted share of environmental patent applications per country GDP, from the top 3 performing OECD countries, multiplied by the sum of the Nordic countries GDP and then lastly scaled to patents pr. 100.000 inhabitants in the Nordic region Lower boundary: Technical minimum

2.3.3	Digital Economy and Society Index (DESI)	4	100	0	Upper boundary: Technical optimum Lower boundary: Technical minimum
Sustainable cities and societies (SDG 11)					
2.4.1	Percentage of passenger transport in buses and trains of total passenger transport	4	29,0	0,0	Upper boundary: The weighted average performance for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030. Lower boundary: Technical minimum
2.4.2	Exposure to air pollutants with particles in urban areas	2	6,3	87,0	Upper boundary: SDR-report Lower boundary: SDR-report
2.4.3	Average share of open publicly available spaces in the built environment	3	15m ² /indb.	0 m ² /indb	Upper boundary: Target defined by the WHO-case study report Lower boundary: Technical minimum
Free Mobility					
2.5.1	Intra-nordic immigration	4	21,3 per 10 000 inhabitants	0 per 10 000 inhabitants	Upper boundary: Historical maximum Lower boundary: Technical minimum
2.5.2	Import of goods from Nordic countries	4	23,7%	0,0%	Upper boundary: Historical maximum value Lower boundary: Technical minimum
2.5.3	Nordic region work-related commuting across Nordic national borders	4	20.050	0	Upper boundary: Historical maximum value Lower boundary: Technical minimum

A socially sustainable Nordic Region

No.	Indicator	Step	Upper boundary	Lower boundary	Method used to set the boundaries
Good health and well-being (SDG 3)					
3.1.1	Life expectancy at birth	2	83	54	Upper boundary: SDR-report Lower boundary: SDR-report
3.1.2	Self-rated health	4	80,6%	52,6%	Upper boundary: The weighted average performance for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030. Lower boundary: The weighted average for the worst 3 performing OECD countries, forecasted to 2030
3.1.3	Mortality before the age of 75, in diseases that can be prevented and cured	4	137,5	400,9	Upper boundary: Weighted average of national targets from Denmark and Sweden, forecasted to 2030 Lower boundary: Weighted average of the three lowest performing EU countries, forecasted to 2030
Gender equality (SDG 5)					
3.2.1	Gender-segregated labor market	4	13,2	20,2	Upper boundary: The weighted average for the top 3 performing EU countries, forecasted to 2030 Lower boundary: The weighted average for the lowest 3 performing EU countries, forecasted to 2030
3.2.2	Fathers' share of parental leave	4	50%	0%	Upper boundary: Technical optimum Lower boundary: Technical minimum
3.2.3	Share of women in national parliament	4	50%	0%	Upper boundary: Technical optimum Lower boundary: Technical minimum
Reduced inequalities (SDG 10)					
3.3.1	Gini coefficient	2	0,275	0,63	Upper boundary: SDR-report Lower boundary: SDR-report
3.3.2	Proportion of people living at risk of poverty and social exclusion	2/4	0%	100%	Upper boundary: Technical Maximum Lower boundary: Technical Minimum
3.3.3	Difference in unemployment / inactivity between those born outside the EU and those born at home	4	0,0%	18,2%	Upper boundary: Technical minimum Lower boundary: Historical maximum
Peaceful and inclusive societies (SDG 16)					

3.4.1	Social trust	4	6,9	4,2	Upper boundary: Historical Maximum Lower boundary: Weighted average of the three lowest performing EU countries, forecasted to 2030
3.4.2	Electoral turnout in national parliaments	4	90,8%	46,2%	Upper boundary: Weighted average of the 3 best performing OECD countries Lower boundary: Weighted average of the 3 poorest performing OECD countries
3.4.3	Share of population who report problems with crime, violence or vandalism	4	0,0%	17,3%	Upper boundary: Technical optimum Lower boundary: Weighted average of the three lowest performing EU countries, forecasted to 2030
Strong culture					
3.5.1	Import of culture-related goods from Nordic countries	4	31,7%	0,0%	Upper boundary: Historical maximum Lower boundary: Technical minimum
3.5.2	Public expenditure on culture as share of GDP	4	1,6%	0,0	Upper boundary: Historical maximum Lower boundary: Technical minimum
3.5.3	Household expenditure on culture	4	124,8	0,0	Upper boundary: Historical Maximum (Index (2015 = 100)) Lower boundary: Technical minimum (Index (2015 = 100))

Bilag 3 – Baselinestatus og trend

Af Bilag 3 fremgår en opdateret status for de 45 indikatorer i baselinerapporten, hvor statusfarverne er ændret for visse indikatorer i forhold til den status, der fremgår af baselinerapporten 2021. Det skyldes, at der er kommet ny data på nogle af indikatorerne, der i baselinerapporten var baseret på fremskrivninger.

Der er ikke sket en tilsvarende opdatering af udviklingstendenserne, hvor den metodiske kompleksitet er vurderet for høj.

Nedenfor fremgår status og udviklingstrends for baselinerapporten opdelt i de tre strategiske prioriteringer.

Et grønt Norden: Baselinerapportens status og udviklingstendenser

Klimaindsats	Udslip af drivhusgasser	Udslip af forbrugsbaserede drivhusgasser	Det arktiske isdækkes udbredelse
Bæredygtig energi	Vedvarende energi	Energiintensitet	Drivhusgasintensitet
Ansvarligt forbrug og produktion	Materielt fodaftryk	Genanvendelse af kommunalt affald	Miljømærkning
Livet på land	Beskyttede naturområder	Økologisk landbrug	Almindelige fugle i landbrugslandet
Livet i havet	Beskyttede havområder	Overgødskning af Østersøen	Fiskebestanden i det Arktiske hav og Barentshavet

Farveændringer for status i baselinerapporten ved opdaterede dashboard:

1) Overgødskning af Østersøen (rød → grøn), 2) Almindelige fugle i landbrugslandet (grøn → gul).

Et konkurrencedygtigt Norden: Baslinerapportens status og udviklingstendenser

God uddannelse til alle	Videregående uddannelse	Skolefrafald	Voksen- og efteruddannelse
Anstændige jobs og økonomisk vækst	Beskæftigelse	Beskæftigelse i den cirkulære økonomi	Økonomisk vækst
Industri, innovation og infrastruktur	Udgifter til forskning og udvikling	Grønne patentansøgninger	Digital Economy and Society Index (DESI)
Bæredygtige byer og lokalsamfund	Bus- og togtransport	Partikelforurening i byområder	Åbne offentlige pladser i bymæssige områder
Mobilitet	Intra-nordisk immigration	Intra-nordisk import	Grænsependling

Farveændringer for status i baslinerapporten ved opdaterede dashboard: 1) Økonomisk vækst (Gul → Rød), 2) Grønne patentansøgninger (Gul → Grøn), 3) Grænsependling (Gul → Grøn).

Et socialt bæredygtigt Norden: Baslinerapportens status og udviklingstendenser

Sundhed og trivsel	Forventet levetid	Selvurderet helbred	Dødelighed af sygdomme, der kan forebygges og behandles
Ligestilling mellem kønnene	Kønsopdelt arbejdsmarked	Fædres andel af forældreorloven	Kvinder i nationale parlamenter
Mindre ulighed	Økonomisk ulighed	Risiko for fattigdom og social eksklusion	Integration af ikke-EU-borgere på arbejdsmarkedet
Fred, retfærdighed og stærke institutioner	Social tillid	Valgdeltagelse	Kriminalitet, vold og vandalisme
Stærkt kulturliv	Import af kulturprodukter fra andre nordiske lande	Offentlige udgifter til kultur	Husholdningernes udgifter til kultur

Farveændringer for status i baslinerapporten ved opdaterede dashboard:

Om denne publikation

NORDEN – en bæredygtig og integreret region?

Statusrapport for Vores vision 2030

PolitikNord 2023:725

ISBN 978-92-893-7599-3 PDF

ISBN 978-92-893-7600-6 ONLINE

<http://doi.org/10.6027/politiknord2023-725>

© Nordisk Ministerråd 2023

Denne publikation er produceret af Rambøll Management Consulting og finansieret af Nordisk Ministerråd. Indholdet afspejler ikke nødvendigvis holdninger, meninger eller anbefalinger fra Nordisk Ministerråd.

Publiceret: 1.6.2023

Opdateret 6.7.2023

Video: Common Ground

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Nordisk Ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Læs flere nordiske publikationer: www.norden.org/da/publikationer